

৩নং ছাৰ্থেগাঁও যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী

লংকা মণ্ডল, নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল

উত্তৰ অসম চক্ৰ এলেকা

ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি

(২০১৭-১৮ৰ পৰা ২০২৬-২৭)

প্ৰস্তুতকৰ্তা : ৩নং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চি

সহযোগ

বনাঞ্চল বিভাগ, অসম

আৰু

ক'ম্পেল'

(আই আই ই, আৰ জি ভি এন)

Approved
[Signature]

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai.

সাংকেতিক শব্দ বিন্যাস তালিকা :—

সাংকেতিক শব্দ

মূল ভাঙনি

APFBC (এ পি এফ বি চি)	Assam Project on Forest and Bio-diversity Conservation (বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সম্পৰ্কীয় প্ৰকল্প, অসম)
AFD (এ এফ ডি)	French Development Agency (উন্নয়ন বিষয়ক ফৰাচী সংস্থা)
BPL (বি পি এল)	Bellow Poverty Line (দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ)
COMPELO (ক'মপেল')	Consortium for Micro Planning and Enhancing Livelihood Opportunities (ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট)
EPA (ই পি এ)	Entry Point Activities (প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যব্যৱস্থাপনা)
GIS (জি আই এছ)	Geographical Information System ভৌগোলিক তথ্য আহৰণ ব্যৱস্থাপনা
Ha (হে)	Hectare হেক্টৰ (মাটিকালি)
IIE আই আই ই	Indian Institute of Entrepreneurship (ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান)
JFMC (জে এফ এম চি)	Joint Forest Management Committee (যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী)
Kg (কে জি)	Kilogram (কিলোগ্ৰাম)
Km (কে এম)	Kilometre (কিলোমিটাৰ)
NGO (এন জি অ')	Non-Governmental Organization (বেচৰকাৰী সংস্থা)
NTFP (এন টি এফ পি)	Non Timber Forest Product (কাঠবিহীন বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী)
PDS (এন টি এফ পি)	Non Timber Forest Product (কাঠবিহীন বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী)
PRA (পি আৰ এ)	Participatory Rural Appraisal (গ্ৰাম্য অংশগ্ৰহণকাৰীৰ অভিমত)
Rs (আৰ এছ)	Indian Rupees ভাৰতীয় টকা
SHG (এছ এইচ জি)	Self Help Group আত্মসহায়ক গোট
VCDC (ভি চি ডি চি)	Village Council Development Committee গ্ৰামীণ পৰিষদ উন্নয়ন কমিটী।
TQM (টি কিউ এম)	Total Quality Management মুঠ গুণমান ব্যৱস্থাপনা

৩নং ছাৰ্থেগাঁও যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী
লংকা বন মণ্ডল, নগাঁও দক্ষিণ বন সংমণ্ডল

১০ বছৰৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি
(জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা আৰু বনাঞ্চল উন্নীতকৰণ আঁচনি)

সূচীপত্ৰ

(১)	পাতনি :	৪
(২)	গ্ৰাম্য আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয়.....	৫
(৩)	জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ.....	৯
(৪)	জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা.....	১৩
(৫)	বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনি.....	১৪
(৬)	অতিৰিক্ত অনুসূচী- ১	২৭
	জীৱিকা সৃষ্টিৰ কাৰ্যব্যৱস্থাৰ বাবে চিহ্নিত হিতাধিকাৰীৰ তালিকা	
	১. পশুধনৰ বাবে (মিশ্ৰিত পশুপালন)	

(১) পাতনি

প্রকল্প আঁচনিৰ বিষয়ে

ঃ বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প, অসম (এপিএফবিচি)ৰ মূল লক্ষ্য হৈছে 'অসমত এক দীৰ্ঘম্যাদী বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাপনা স্থাপন কৰাৰ বাবে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নিৰ্ধাৰিত অঞ্চলৰ জনসমুদায়সমূহক বনাঞ্চল তথা বনাঞ্চল বহিৰ্ভূত সম্পদেৰে তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন জীৱিকাৰ সুবিধা মুকলিৰ বাবে এক বহুমুখী আঁচনিৰ কাৰ্য ৰূপায়ণ কৰা। এই প্ৰকল্পৰ মূল উদ্দেশ্য বৰ্ণোৱা হৈছে এইদৰে— বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনসমুদায়সমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ লগতে বনাঞ্চলৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱেশ পুনৰুজ্জীৱিত কৰা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণ নিশ্চিত কৰা।

এই প্ৰকল্পৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ সহযোগত মূলতঃ এএফডি (এজেস্টী ফ্ৰেন্স দ্য ডেভেলপমেণ্ট) নামৰ ফ্ৰান্সৰ উন্নয়নকামী সংস্থাই বিত্তীয় সহযোগ আগবঢ়াইছে। বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প সমিতি, অসম (এপিএফবিচি সমিতি)ক এই প্ৰকল্প আঁচনিৰ কাৰ্য ৰূপায়ণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিকল্পনা, নিৰীক্ষণ, সহযোগিতা আৰু সামগ্ৰিক ব্যৱস্থাপনাৰ সম্পূৰ্ণ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে।

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ বিকাশ

ঃ বজাৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ মান নিৰ্ণয়েৰে দৈনন্দিন জীৱিকাক উদগনি যোগাবলৈ বৰ্তমানৰ প্ৰকল্প আঁচনিতে উদ্যমিতা বিকাশত উদগনি যোগোৱাৰ লগতে এই প্ৰকল্পৰ অধীনত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ মান নিৰ্ণয় আৰু উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰ ব্যৱস্থাৰ লক্ষ্য ৰাখিছে। সাম্প্ৰতিক সময়ত জনসংখ্যাৰ বিকাশৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানৰ বনজ সম্পদৰ ওপৰত আহি পৰা অহেতুক হেঁচাৰ বাবেই ই অতি আৱশ্যকীয় হৈ পৰিছে। সেয়ে বজাৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত লক্ষ্য ৰাখি সাম্প্ৰতিক বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী তথা সেৱাৰ মান বিকশাই তোলাটো অতি আৱশ্যক হৈ পৰিছে। ইয়াৰ উপৰি বনজ সম্পদ বহিৰ্ভূত জীৱিকাৰ সন্ধান উদ্ভৱ কৰিবলৈ সংশ্লিষ্ট জনসমুদায়ৰ সদস্যসকলৰ দক্ষতা বিকাশৰ মাধ্যমেৰে তেওঁলোকৰ সক্ষমতা বৃদ্ধিৰ আৱশ্যকতাও আহি পৰিছে।

ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (আইআইই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰজিভিএন) তথা ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ কেন্দ্ৰ আৰু জীৱিকা শীৰ্ষক (চেন্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড) নামৰ প্ৰতিষ্ঠান কেইটাক লৈ গঠিত মহাজোঁটে এই প্ৰকল্প আঁচনিৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণ কৰিব। এই মহাজোঁটক 'Consortium for Micro Planning and Enhancing Livelihood Opportunitites- COMPLEO' (ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট) ক 'ম'পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশনা অনুসৰি এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত 'বন বিভাগ আৰু গাঁওসমূহৰ বিভিন্ন কাৰ্যব্যৱস্থা... বনাঞ্চল নিৰ্ভৰশীল ব্যক্তিসমূহৰ জীৱিকালৈ আগবঢ়োৱা সহযোগিতা আৰু মূলতঃ দীৰ্ঘম্যাদী বন ব্যৱস্থাপনাৰ বিষয় অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে। ইয়াৰ লগতে আছে বনাঞ্চলৰ

উন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বিকাশৰ বিষয়ে।

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ

এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

ঃ অসমৰ হোজাই জিলাত অৱস্থিত ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে এই শিতানত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। বনাঞ্চল উজ্জীৱিতকৰণ আৰু বনানীকৰণৰ বাবে এই জে এফ এম চি (যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটি) সামাজিক বনানীকৰণ বিভাগ, নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ।

বৰ্তমানৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ আঁচনিখন স্থানীয় পুৰুষ-মহিলা তথা স্থানীয় জনসমুদায়ৰ সদস্যসকলে প্ৰস্তুত কৰিছে। উল্লেখ্য যে ২০১৭ চনৰ এপ্ৰিল মাহত ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (আই আই ই) গুৱাহাটীৰ সহযোগী কৰ্মী আৰু সংশ্লিষ্ট এলেকাৰ জনসমুদায়ৰ সদস্যৰ প্ৰচেষ্টাত 'গ্ৰামীণ সহযোগকাৰীৰ সহমত' (পি আৰ এ)ৰ আশাশুধীয়া ফলাফল হিচাপে আঁচনিৰ ৰূপ পাইছে। এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আঁচনিখন প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশনা অনুসৰি আই আই ইয়ে প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছে। এই আঁচনিখন গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে ২০১৭ত আলোচনামৰ্মে চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়।

(২) গ্ৰামীণ আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয়

স্থান

ঃ ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটি (জে এফ এম চি) গঠন কৰা হৈছিল ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও অঞ্চলত বসবাস কৰা জনসমুদায়ৰ কল্যাণৰ অৰ্থে। এই গাঁওখন লংকা বন মণ্ডল, নগাঁও বন সংমণ্ডল, উত্তৰ অসম চক্ৰৰ অন্তৰ্গত। নিৰ্দিষ্ট এলেকাটো হোজাই জিলাৰ লংকা ৰাজহ চক্ৰ এলেকাধীন তথা সংশ্লিষ্ট জে এফ এম চিৰ আওতা অৱস্থিত।

অতিৰিক্ত সূচী (১)ত গ্ৰাম্য মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

প্ৰধান তথ্যসমূহ

ঃ জে এফ এম চিৰ প্ৰধান তথ্যসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—
তালিকা (ক) জে এফ এম চিৰ প্ৰধান তথ্যসমূহ—

জে এফ এম চিৰ নাম	ছাৰ্ভেগাঁও ৩
আৱাসীয় সমুদায়	ছাৰ্ভেগাঁও ৩
ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	ছাৰ্ভেগাঁও ৩
গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম/ভিডিডিডি	খাগৰিজান গাঁও পঞ্চায়ত
ৰাজহ চক্ৰ	লংকা
জিলা	হোজাই
বন সংমণ্ডল	দক্ষিণ নগাঁও
ফৰেষ্ট ৰেঞ্জ	লংকা
বনাঞ্চল বীট	ন-খুঁটি
এলেকা গঠন বৰ্ষ	২০০৯
জে এফ এম চিৰ সীমা বৰ্ণনা	উল্লেখ কৰা ধৰণে উত্তৰে : ২নং শ্ৰীংশ্ৰীং আৰু ২নং ছাৰ্ভেগাঁও দক্ষিণে : লামডিং বনাঞ্চল, লংকাজান নলা পূবে : ১নং শ্ৰীংশ্ৰীং, ছাৰ্ভেবস্তি জেএফএমচি পশ্চিমে : ১নং ছাৰ্ভেগাঁও

উৎস : এপ্ৰিল, ২০১৭ত পি আৰ এ অনুশীলনত জে এফ এম চিৰ সৈতে হোৱা আলোচনা আৰু সংগৃহীত তথ্যৰ আধাৰত। (অতিৰিক্ত বিশদ তথ্য তালিকা-১ ৰেকৰ্ড-১ অতিৰিক্ত সূচীত সন্নিৱিষ্ট)

কাৰ্যনিৰ্বাহক কমিটি আৰু
সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ

: নিম্নোক্ত নক্সাত ই ডি চিৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সভা আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু
বিৱৰণ প্ৰকাশ কৰা হ'ল—

নক্সা খ— কাৰ্যনিৰ্বাহক আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ

সভাপতিৰ নাম	নিজামউদ্দিন
সম্পাদকৰ নাম	ধ্যানজ্যোতি হাজৰিকা
কোষাধ্যক্ষৰ নাম	কবিৰউদ্দিন
কাৰ্যবাহী কমিটিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ- ৯, মহিলা- ৪, মুঠ- ১৩
সাধাৰণ সভাৰ সদস্য সংখ্যা	১৭৫, (উপস্থিত জে এফ এম চিৰ প্ৰতিঘৰৰ মুৰব্বীসকল)

উৎস : জে এফ এম চিৰ পৰা সংগৃহীত তথ্য।

আৱাস গৃহ আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি : গাঁওখনত ১৭৫টা আৱাস গৃহ আছে। মুঠ জনসংখ্যা ১২২৫জনৰ ৬৫০জন পুৰুষ
আৰু ৫৭৫গৰাকী মহিলা। গাঁওখনৰ সকলো জনসংখ্যা সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ লোক।
তালিকা-২, ৰেকৰ্ড (১)ৰ তথ্যৰ পৰা পৰ্যালোচনাৰ বাবে বিবেচনা হ'ব পাৰে।
ইয়াৰ পৰা উপলব্ধি কৰা হ'ল—

(১) প্ৰতি আৱাসত গড় ব্যক্তিৰ সংখ্যা- ৭

(২) লিংগৰ অনুপাত : প্ৰতি ১,০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ সংখ্যা
৮৮৪গৰাকী।

শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ

: ৪০ শতাংশৰো অধিক জনসংখ্যা লিখা-পঢ়া কৰা লোক। বেছিংসংখ্যক
ব্যক্তিয়েই প্ৰাথমিক বিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছে। আনহাতে, গাঁওখনৰ
কমসংখ্যক লোকেহে কলেজীয়া শিক্ষা লাভ কৰিছে। জীৱিকাৰ বাবে
আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক ব্যৱস্থাপনাৰ পৰা আহৰণ কৰা দেখা যায়। জে
এফ এম চিৰ অধীনস্থ এলেকাৰ দক্ষতা আহৰণৰ অনানুষ্ঠানিক মাধ্যমটো
পৰম্পৰাগত। নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত সাধাৰণ লোকসকলে পৰম্পৰাগত দক্ষতা
লাভ কৰা দেখা যায়—

(ক) কৃষি, (খ) মীনপালন

(ঘ) কাঠমিস্ত্ৰী, (ঙ) ৰাজমিস্ত্ৰী

চৰকাৰে সমগ্ৰ দেশ তথা ৰাজ্যসমূহত দক্ষতা বৃদ্ধিৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি, যেনে—
পি এম কে ভি ৱাই, ডি ডি ইউ-জি কে ৱাই, পি এম ই জি পি ইত্যাদি ৰূপায়ণত
ব্ৰতী হৈছে। কিন্তু আৱাসিক এলেকাসমূহত বা ইয়াৰ ওচৰে-পাঁজৰে এনে কাৰ্য
আঁচনি ৰূপায়ণ কৰা হোৱা নাই।

মাটি

: প্ৰকল্প এলেকাৰ মাটিৰ গুণমান : সমতল ভূমিত বালিমহীয়া মাটি পোৱা যায়।
এইধৰণৰ মাটি বিভিন্ন শস্য উৎপাদনৰ বাবে উপযোগী হ'ব পাৰে। কিয়নো
এনেধৰণৰ মাটি উৰ্বৰ বুলি কোৱা হয়।

পানী

: ৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত জলসম্পদৰ সুবিধা দেখা যায়। এলেকাটোৰ মাজেৰে
লংকাজান নামৰ জান এটা বৈ গৈছে। কাৰ্বি আংলঙৰ পাহাৰীয়া এলেকাৰ পৰা
কপিলী নৈত মিলিত হোৱাৰ পূৰ্বে এই জানটো এলেকাৰ মাজেৰে বৈ গৈছে।

বতৰ, তাপমান আৰু বৰষুণ

: অঞ্চলটোত গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বাধিক তাপমান ৩২.১° চেলছিয়াচ আৰু শীতকালত
সৰ্বনিম্ন তাপমান ১০.৫° চেলছিয়াচপৰ্যন্ত হয়। বাৰ্ষিক বৰষুণৰ পৰিমাণ প্ৰায়
১৭৬০ মিমিঃ। বৰ্ষা ঋতুৰ সময়ত ঘাইকৈ জুন-ছেপ্টেম্বৰ মাহত মুঠ এক-
তৃতীয়াংশ বৰষুণ হয়। বৰষুণৰ বতৰৰ সময়ত গাঁওখনত জলীয় বাষ্পৰ পৰিমাণ

৯৫ শতাংশৰো অধিক হয় আৰু শীত কালত ২৫ শতাংশৰ তলত থাকে।
লংকা আৰু ইয়াৰ কাষৰীয়া অঞ্চলটোত কম পৰিমাণৰ বৰষুণ হয় বুলি জনা
যায়।

বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য

ঃ স্থানীয় বনাঞ্চল এলেকা মধ্যমীয়া পাহাৰীয়া আৰু ঘন। এই অঞ্চলটোত নিম, আমলখি, শিলিখা, অৰ্জুন, ভৈৰা, জুই খৰিৰ গছ তথা অন্যান্য ঔষধি গছ পোৱা যায়।

(এই সম্পৰ্কত 'বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনি'ত অতিৰিক্ত তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।)

ব্যৱহাৰিক মাটিকালিৰ ধৰণ

ঃ অনুসূচী (২)ত গাঁওখনৰ ব্যৱহাৰিক মাটিকালিৰ বিৱৰণ সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।
উক্ত তথ্যৰ পৰা মাটিৰ ব্যৱহাৰৰ নিম্নোক্ত ছবি এখন দাঙি ধৰা হ'ল—

সাময়িক খেতি মাটি- ১১.৩৬ শতাংশ

ধাননি পথাৰ- ৩৪.৭৫ শতাংশ

পুখুৰী- ৩.৫৫ শতাংশ

বাস্তা- ১.৮৬ শতাংশ

গছ-গছনিৰে ভৰা নিষ্পত্তি এলেকা- ৪৮.৪৮ শতাংশ

স্বত্বাধিকাৰত থকা মাটি

ঃ ৰেকৰ্ড-১ৰ তালিকা- ৩ৰ তথ্যমৰ্মে আৱাসীয় লোকসকলৰ অধিকৃত মাটিৰ
পৰিমাণ—

● ০ শতাংশ আৱাসীয় পৰিয়াল ভূমিহীন (০টা পৰিয়াল)।

● ১০০ শতাংশ আৱাসীয় পৰিয়াল মধ্যম বৰ্গীয় খেতিয়ক (১৭৫টা
পৰিয়াল)

● ০ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক (০টা পৰিয়াল)

পশুধন

ঃ সৰ্বমুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ৪৫৩৭টা। আৱাসীয় পৰিয়ালসমূহৰ মজুত থকা
প্ৰধান পশুধন হৈছে—

গাইগৰু : ৮৭০টা

ছাগলী : ১১৫৬টা

বলদ গৰু : ১৬৬টা

কুকুৰা- ১৪৫০টা

ৰেকৰ্ড : ১ৰ তালিকা- ৪ত এই সম্পৰ্কত সবিশেষ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।

গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু

যোগাযোগৰ সুবিধা

ঃ যিকোনো জনসমুদায়ত দীৰ্ঘম্যাদী জীৱিকাৰ বিকল্প সুবিধাৰ বাবে ন্যূনতম
আন্তঃগাঁথনিয়েহে বাট মুকলি কৰে। বৰ্তমানৰ পৰিস্থিতিত গাঁওখনৰ
আন্তঃগাঁথনিৰ বাস্তৱ স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। এই সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড-১ৰ
তালিকা- ৫ত বাস্তৱ স্থিতি দৰ্শোৱা হৈছে।

ব্যৱহাৰিক আন্তঃগাঁথনি : আৱাসীয় লোকসকলে ন্যূনতম ব্যৱহাৰিক সা-
সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত। তেওঁলোক পথ যোগাযোগ, বিদ্যুৎ, প্ৰাথমিক
স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ, বেংক আদিৰ দৰে সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত হৈছে।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যসেৱা : গাঁওখনত শিক্ষা খণ্ডত সা-সুবিধা সন্তোষজনক নহয়।
একেদৰে স্বাস্থ্যখণ্ডতো কোনো সুবিধা নাই। ৰাজহুৱা যাতায়াত ব্যৱস্থা আছে
যদিও সন্তোষজনক বুলিব নোৱাৰি। অঞ্চলটোৰ লোকসকলে ঘূৰা-ফুৰা
কৰিবলৈ চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় : চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ, যেনে— আৰক্ষী থানা, গাঁও

পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়, ৰাজহ চক্ৰ বিষয়াৰ কাৰ্যালয়, ফৰেষ্ট ৰেঞ্জ অফিচ আদি গাঁওখনৰ পৰা পৰ্যাপ্ত দূৰত অৱস্থিত। এইক্ষেত্ৰত গাঁওবাসীয়ে নিজৰ অথবা চুবুৰীয়া অঞ্চলৰ পৰা নিয়মিত ৰাজহুৱা যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ অভাৱত সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হয়।

বিত্তীয় লেনদেনৰ সুবিধা : বিত্তীয় লেনদেনৰ সা-সুবিধা যেনে— বেংক আদি গাঁওখনৰ পৰা নাতিদূৰত অৱস্থিত।

কৃষিজাত উৎপাদন

: গাঁওখনত কৃষিজাত উৎপাদন সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৬ত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে। উল্লিখিত তথ্য মতে গাঁওখনত উৎপাদন হোৱা মূল কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ তথ্য দাঙি ধৰা হ'ল—

খাৰিফ শস্য : পংকজ, আইজং, শালি।

ৰবি শস্য : সৰিয়হ, হালধি, বিন, জলকীয়া।

অন্যান্য : কুঁহিয়াৰ, কল, তামোল, মৰাপাট আদি।

শস্য উৎপাদনৰ বিৱৰণ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৭ত গাঁওখনত উৎপাদিত খাদ্যশস্যৰ সবিশেষ চাব পৰা যায়। গাঁওখনৰ সৰ্বাধিকসংখ্যক পৰিয়ালে বন্ধাকবি, ফুলকবি, জলকীয়া, নেমু, কল, তামোল, শালি ধান, পংকজ আইজং উৎপাদনত জড়িত। শস্য ৰোপণ আৰু ইয়াৰ উৎপাদনসমূহ এনেধৰণৰ—

(ক) ধান খেতি : উৎপাদন- ৭৩৬ কুইণ্টল, ফচল- ৪.৯০ কুইণ্টল/হেক্টৰ

(খ) তৈল বীজ : উৎপাদন- ৭০ কুইণ্টল, ফচল- ৩.৮৮ কুইণ্টল/হেক্টৰ

(গ) পাচলি : উৎপাদন- ১৫০ কুইণ্টল, ফচল- ২.১৪ কুইণ্টল/হেক্টৰ

পশু খাদ্যৰ মজুত স্থিতি

: গাঁওখনত পশু খাদ্যৰ মজুত স্থিতি সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড ১ৰ তালিকা নং-৮ত সন্নিৱিষ্ট হৈছে। উক্ত তালিকাই স্পষ্ট কৰা মতে, গাঁওখনত উপলব্ধ পশু খাদ্যৰ উৎসসমূহ হৈছে—

(ক) ধান খেতিৰ অৱশিষ্ট।

(খ) বনাঞ্চলৰ পথাৰ।

(খ) পৰিয়ালসমূহৰ বন্ধন খাদ্যৰ অৱশিষ্ট।

(গ) সেউজীয়া ঘাঁহ।

বজাৰ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৯ত দেখুওৱা হৈছে গাঁওখনৰ পৰা বিভিন্ন স্থানত থকা বজাৰসমূহ। গাঁওখনৰ জনসমুদায়ে লেনদেন কৰা মূল বজাৰসমূহ হৈছে—

(ক) গেলামাল/ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা : জে এফ এম চি ভিতৰত।

(খ) সাপ্তাহিক/অৰ্ধসাপ্তাহিক বজাৰ : ৫ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত ন-খুঁটি বজাৰ।

(গ) মূল বজাৰ : ২১ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত লংকাত।

জলসম্পদ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ১০ত জলসম্পদৰ তথ্য দাঙি ধৰা হৈছে। গাঁওখনত মজুত থকা মূল জলসম্পদৰ উৎসসমূহ হৈছে—

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও অঞ্চলৰ আৱাসীসকলে খোৱাপানী আৰু অন্যান্য ব্যৱহাৰৰ বাবে বহু কম সুবিধা লাভ কৰিছে। গাঁওখনৰ পানীৰ প্ৰধান উৎস হৈছে—

(ক) পকী কুঁৱা- ৮টা (পানী পৰ্যাপ্ত)

(খ) দমকল- ১০টা (পানী পৰ্যাপ্ত)

(গ) জান- ১টা (সকলো সময়তে)

ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

ঃ ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ১১ত গাঁওখনত উপলব্ধ ইন্ধনৰ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে। একেখিনি তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

৩নং ছাৰ্ভেগাঁওৰ আৱাসীসকলে বিদ্যুতৰ প্ৰাথমিক সুবিধা লাভ কৰিছে যদিও কেৱল ৪২ শতাংশ পৰিয়ালেহে নিজ গৃহত বিদ্যুৎ সংযোগ কৰাইছে। বহুসংখ্যক পৰিয়াল নিম্ন আয় শ্ৰেণীৰ হোৱা হেতুকে বিদ্যুতৰ সুবিধা আহৰণত সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছে। ৰন্ধন কাৰ্য আদিৰ বাবে গৰিষ্ঠসংখ্যক লোকে বনাঞ্চলৰ কাঠ খৰিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। তালিকা-১১, ৰেকৰ্ড- ১ত ইন্ধনৰ উৎসসমূহ পোৱা যায়। ইন্ধন নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ তথ্য—

(ক) কাঠ খৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১০০ শতাংশ, উৎস : বনাঞ্চল।

(খ) কেৰাচিন : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ০ শতাংশ।

(গ) ৰন্ধন গেছ : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ০ শতাংশ।

আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি
সামাজিক গঠন

ঃ গাঁওখনৰ আৱাসীসকল সংখ্যালঘু সম্প্ৰদায়ৰ। তেওঁলোক ইছলাম ধৰ্মাৱলম্বী। মহিলাৰ মৰ্যাদা সন্তোষজনক নহয়।
অৰ্থনৈতিক স্থিতি : অৰ্থনৈতিক স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। পৰিয়ালসমূহৰ প্ৰধান জীৱিকা হ'ল— কৃষি, দিন মজুৰি, শাক-পাচলি উৎপাদন আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। প্ৰায়ভাগ পৰিয়ালে বছৰটোত ৬০ হাজাৰৰ পৰা ৭০ হাজাৰপৰ্যন্ত আয় কৰে। জীৱিকাৰ বাবে যুৱক বা অন্যান্যসকলৰ মাজত প্ৰব্ৰজন হোৱা দেখা যায়। পৰৱৰ্তী খণ্ডত অতিৰিক্ত তথ্য পোৱা যাব।

মানচিত্ৰ

ঃ অনুসূচী-১ত পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত মানচিত্ৰ দাঙি ধৰা হৈছে।

(ক) গাঁৱৰ মানচিত্ৰ

(খ) গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এৰ সদস্যসকলৰ নাম-তথ্যসহ)

(গ) গাঁৱৰ সম্পদৰ উৎসৰ মানচিত্ৰ।

(ঘ) ভেন চিত্ৰ।

(ঙ) চপাটি চিত্ৰ।

৩ জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ

তলত উল্লেখ কৰা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ ভিত্তিত জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ সম্পৰ্কত আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰা হয়।

(ক) জীৱিকাৰ সমল

(খ) জীৱিকাৰ ধৰণ

(গ) সম্ভাব্য জীৱিকা— অগ্ৰাধিকাৰভিত্তিক শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় স্থিতি পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত পর্যালোচনা চলোৱা হয়। এইক্ষেত্ৰত ডি এফ ডি আইৰ আৰ্হিৰ সহায় লোৱা হৈছে। জে এফ এম চিত বৰ্তমানৰ জীৱিকাৰ স্থিতি সম্পৰ্কত উল্লেখিত ধৰণে চিহ্নিত কৰা হয়—

(ক) প্ৰাকৃতিক মূলধন

(খ) আন্তঃগাঁথনিগত মূলধন

(গ) সামাজিক মূলধন

(ঘ) মানৱ মূলধন

(ঙ) বিত্তীয় মূলধন

প্ৰাকৃতিক মূলধন

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ প্ৰধান প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ ভিতৰত বাঁহ, টিক, বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বাঁহ অন্যতম। অঞ্চলটোত মজুত একমাত্ৰ জানটোৰ নাম হৈছে লংকাজান। অঞ্চলটোৰ গৰিষ্ঠসংখ্যক লোকেই বনাঞ্চলৰ গছ-গছনি, কাঠ খৰি, সেউজীয়া ঘাঁহ আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। বনাঞ্চলত সেউজীয়া পশুখাদ্য, কাঠ আদি উপলব্ধ আৰু গাঁওবাসীয়ে ইয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰি আছে। কৃষিকৰ্ম আৰু পশুধন পালনৰ বাবে অঞ্চলবাসীয়ে লংকাজানৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

(তালিকা নং ১০, ১১ আৰু ৩ত বিশেষ তথ্য দিয়া হৈছে।)

আন্তঃগাঁথনিগত মূলধন

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ গৰিষ্ঠসংখ্যক আৱাসী কৃষিকৰ্মৰ সৈতে জড়িত আৰু ২ হেক্টৰতকৈও কম মাটিকালি থকা এই লোকসকল সাধাৰণ খেতিয়ক।

(অনুসূচী-৬ তালিকা- ৩ত আৱাসীৰ দখলীকৃত মাটিৰ তথ্য দিয়া হৈছে।)

গাঁও অঞ্চলত ২৬৮টা পৰিয়ালৰ টিনৰ চালি থকা কেঁচা ঘৰ, ৭টা পৰিয়ালৰ পকী ঘৰ আৰু অৱশিষ্ট ১৫টা পৰিয়ালৰ আধা পকী ঘৰ দেখা যায়। আৱাসীসকলৰ ইন্ধন ব্যয়ৰ হিচাপ অনুযায়ী অধিকসংখ্যকে ঘৰুৱা তথা অন্যান্য ব্যৱহাৰৰ বাবে খৰি ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। (তালিকা নং ১০, ১১ত বিশেষ তথ্য দিয়া হৈছে।)

জে এফ এম চি এলেকাটোত এখন নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, ছয়টা অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ, এখন মাদ্ৰাছা, পাঁচটা ট্ৰেন্সফৰ্মাৰ, ছয়টা কালভাৰ্ট আছে। অঞ্চলটোত আন কোনো শৈক্ষিক প্ৰতিষ্ঠান নাই। (তালিকা নং ৫ত বিশেষ তথ্য দিয়া হৈছে।)

জলসম্পদৰ ভিতৰত প্ৰায়ভাগ পৰিয়ালৰে দমকল বা পকী কুঁৱা আছে। কিন্তু ই পৰ্যাপ্ত নহয়।

সামাজিক মূলধন

গাঁওবাসীৰ অজ্ঞতাৰ বাবেই জে এফ এম চিৰ সৈতে সম্পূৰ্ণৰূপে জড়িত নহয়। তেওঁলোকে জে এফ এম চিৰ ধাৰণা আৰু তেওঁলোকৰ ভূমিকা তথা ইয়াৰ পৰা হ'ব

পৰা লাভালাভৰ বিষয়ে অজ্ঞ। ইয়াতে উল্লেখ কৰা যায় যে জে এফ এম চিৰ সৈতে জড়িত কৰ্মৰাজিত মহিলাৰ অংশগ্ৰহণ দুখজনক। মহিলাৰ অংশগ্ৰহণৰ অভাৱে জে এফ এম চিৰ সিদ্ধান্তত প্ৰভাৱ পেলাইছে। গাঁওখনত কোনো আত্মসহায়ক গোট নাই। জে এফ এম চি এলেকাটোত এখন নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, ছয়টা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ, এখন মাদ্ৰাছা, পাঁচটা ট্ৰেন্সফৰ্মাৰ, ছয়টা কালভাৰ্ট আছে।

মানৱ মূলধন

জে এফ এম চি এলেকাটোৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ভিতৰত ৪০ শতাংশ লোক শিক্ষিত আৰু বাকী ৬০ শতাংশ লোক অশিক্ষিত। শিক্ষাৰ ব্যৱস্থাটো পৰ্যাপ্ত নহয়, কিয়নো মুঠ জনসংখ্যাৰ অধিকাংশ লোকেই উপযুক্ত শিক্ষা লাভ কৰা নাই। (তালিকা- ৩.৩ত তথ্য সন্নিৱিষ্ট)।

বিত্তীয় মূলধন

জে এফ এম চি এলেকাটোত কোনো ধৰণৰ চৰকাৰী বেংক-বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান নাই। অৱশ্যে জে এফ এম চি এলেকাৰ পৰা ১৪ কিঃ মিঃ দূৰত্বত এটা বেংক আছে।

জীৱিকাৰ ধৰণ

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চি এলেকাৰ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় কাম-কাজক নিম্নোক্ত চৰ্তসমূহৰ ভিত্তিত চিনাক্ত কৰা হৈছে।

- (ক) জে এফ এম চি এলেকাৰ মুঠ আয়ৰ ভিতৰত বিশেষ জীৱিকাৰ অৱদান
- (খ) বিশেষ শ্ৰেণীৰ জীৱিকাৰে আয় কৰা লোকৰ সংখ্যা শতাংশৰ ভিত্তিত
- (গ) সম্ভাৱ্য জীৱিকাৰ বাবে অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

৪. পি আৰ এ অনুশীলনৰ মাধ্যমত অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

পি আৰ এ অনুশীলন	ঃ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে ৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত আই আই ই, গুৱাহাটীৰ বিশেষজ্ঞৰ দলে পি আৰ এ অনুশীলন চলায়। তাৰিখ : ১২ এপ্ৰিল, ২০১৭, স্থান : নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, উপস্থিত জনসংখ্যা : ৩০জন। উপস্থিত আছিল— জে এফ এম চিৰ কৰ্মকৰ্তা, গাঁওপ্ৰধান, স্থানীয় সদস্য, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আদি।
পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য	ঃ মুখ্য উদ্দেশ্য হৈছে— বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ লগতে স্থানীয় লোকৰ জীৱিকাৰ বিকাশ সাধনৰ বাবে জনসমুদায়টোৰ পৰিয়ালসমূহৰ বাস্তৱ স্থিতি অধ্যয়ন কৰা।
আৰ্হিৰ ব্যৱহাৰ আৰু পি আৰ এৰ ফলাফল	ঃ পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ পৰিণতি তলত দিয়া ধৰণে— (ক) সামাজিক মানচিত্ৰ (খ) সম্পত্তিৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ (গ) সময়ভিত্তিক পৰ্যালোচনা (ঘ) জীৱন ধাৰণৰ অৱস্থাসমূহ (ঙ) ভেন চিত্ৰ অনুসূচী : ৩ত ওপৰোক্ত বিষয়বোৰৰ সম্পূৰ্ণকৈ আলোকপাত কৰা হৈছে
মাপ নিৰূপণ	ঃ তলত উল্লেখ কৰা বিষয়কেইটাৰ ওপৰত মাপ নিৰূপণ প্ৰক্ৰিয়া হাতত লোৱা হয়— (ক) জীৱিকা আৰু দক্ষতা বিকাশ (খ) আৰম্ভ কৰিব পৰা কাৰ্যব্যৱস্থা (ই পি এ)

অনুসূচী-৩ত উল্লিখিত বিষয় দুটাৰ বিশ্লেষণ কৰিছে। তাত দেখুওৱা হৈছে—
জীৱিকা আৰু দক্ষতা বিকাশৰ মাপ নিৰূপণ

- (ক) কৃষি
- (খ) মীনপালন
- (গ) মৌপালন
- (ঘ) কাঠমিস্ত্ৰী
- (ঙ) নাৰ্ছাৰী
- (চ) ৰাজমিস্ত্ৰী

ই পি এৰ মাপ নিৰূপণ

ক্রঃ নং	গ্ৰামীণ ই পি এ নিৰূপিত মাপত	বিশদ বিৱৰণ অনুসূচী নং ৩ত	সম্ভব্য বিত্তীয় উৎস/বিভাগ
১	ৰহমানীয়া সুবাহী মুক্তাব বিদ্যালয়	৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত অৱস্থিত	৩,০০,০০০
২	ছহেইনীয়া সুবাহী মুক্তাব বিদ্যালয়	৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত অৱস্থিত	৩,০০,০০০
৩	লংকাজান সুবাহী মুক্তাব বিদ্যালয়	৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত অৱস্থিত	৩,০০,০০০
৪	প্ৰেক্ষাগৃহ আৰু পকী কুঁৱা	৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত অৱস্থিত	১,৫০,০০০
৫	ইমদাদীয়া এম ই মাদ্ৰাছা	৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱত অৱস্থিত	৫০,০০০

জীৱিকাৰ সুযোগ

: তলত জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা ধৰণে চিহ্নিত কৰা হৈছে—

- (ক) কৃষি আৰু উদ্যান শস্য
- (খ) পশুপালন (পশু ধন)
- (গ) এন টি এফ পি
- (ঘ) ঋণৰ সুবিধা

উল্লিখিত বিষয়ত অতিৰিক্ত আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল—

কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

: ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১২ত কৃষি আৰু উদ্যান শস্য ক্ষেত্ৰখনত জীৱিকাৰ সুযোগ সম্পৰ্কে বিবেচনা কৰিব পৰা যায়—

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

- (ক) কৃষি সম্পৰ্কত উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ
- (খ) পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি
- (গ) কৃষি আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সৰঞ্জাম, পাৰাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ
- (ঘ) অধিক উৎপাদনমুখী বীজৰ ব্যৱহাৰৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ—

- (ক) উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত পৰিমাণৰ সাৰ-কীটনাশকৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ
- (খ) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে সাৰ-কীটনাশকৰ ব্যৱহাৰ
- (গ) জৈৱিক কৃষিৰ আৰম্ভণি বা জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিৰে পৰিচয়

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ :

- (ক) কৃষি কৰ্ম দক্ষতা বিকাশ আঁচনি
- (খ) কীটনাশক, সাৰ আদিৰ ব্যৱহাৰৰ লগতে উচ্চ উৎপাদনমুখী কৃষিৰ প্ৰশিক্ষণ
- (গ) জৈৱিক কৃষিৰ সম্পৰ্কত প্ৰশিক্ষণ

পশুধন

: তালিকা নং- ১৩ত পৰিয়ালৰ আৰ্থিক সকাহৰ বাবে পশুধন পালনৰ সুযোগ সম্পৰ্কত সবিশেষ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

- (ক) পশুখাদ্য ক্ৰয়ৰ বাবে বিত্তীয় সাহায্যৰ অভাৱ
- (খ) সেউজীয়া গছপাত আৰু শস্যৰ অৱশিষ্ট কেৱল ৩ৰ পৰা ৬ মাহে উপলব্ধ। সেউজীয়া ঘাঁহ বছৰজুৰি পোৱা নাযায়।

- (গ) পশুপালনৰ বাবে উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ
- (ঘ) পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ—

- (ক) পশুধনৰ পৰা 'উচ্চ হাৰত আয়'ৰ সম্ভাৱনা
- (খ) পশুপালন জীৱিকাৰ বিকল্প ব্যৱস্থা হ'ব পাৰে
- (গ) বেমাৰ নিয়ন্ত্ৰণ
- (ঘ) পশুধনৰ জীৱন কাল বৃদ্ধি হ'ব পাৰে
- (ঙ) পশুপালনত গাঁওবাসীক উৎসাহিত কৰিব

দক্ষতা বিকাশৰ কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

- (ক) মৌপালন, (খ) মীনপালন

এন ডব্লিউ এফ পি

- ঃ ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৪ত এন ডব্লিউ এফ পিৰ পৰা হ'ব পৰা সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে—

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

- (ক) এন ডব্লিউ এফ পিৰ অভাৱ।
- (খ) কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ।
- (গ) প্ৰসংস্কৰণ উদ্যোগ গোটৰ অভাৱ।

সুযোগসমূহ—

- (ক) কৃষিকৰ্মত ব্যৱহাৰ নকৰা উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ।

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

- (ক) খাদ্যশস্য ৰোপণ।
- (খ) ঔষধি গছ আদি ৰোপণ।

ঋণ সুবিধা

- ঃ ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৬ত এই বিষয়ে বিশদ আলোচনা কৰা হৈছে।

মূল আসোঁৱাহসমূহ কাৰণৰ সৈতে—

- (ক) বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ অভাৱ।
- (খ) অসংগঠিত ঋণদাতা জড়িত।

সুযোগসমূহ—

- (ক) আধুনিক বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।
- (খ) পৰ্যাপ্ত সজাগতা বৃদ্ধি কৰা।

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

- (ক) গাঁওখনৰ নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত আধুনিক বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।

কৌশলগত হস্তক্ষেপ

- ঃ জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে ওপৰোক্ত পৰামৰ্শসমূহৰ সাৰাংশ এনে ধৰণৰ—

(১) কৃষি আৰু উদ্যান শস্য : ট্ৰেক্টৰ চলোৱা প্ৰশিক্ষণ, কৃষিভিত্তিক দক্ষতা বিকাশ আঁচনি গ্ৰহণ, কীট-পতংগ, সাৰ, অধিক হাৰত উৎপাদন হোৱা হাইব্ৰীড খেতি আদিৰ প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা লোৱা।

(২) পশুধন : মৌপালন, হাঁহ-কুকুৰা পালন।

(৩) এন ডব্লিউ এফ পি : খাদ্য শস্য, ঔষধি গছ (এম এ পি) আদি ৰোপণ।

(৪) ঋণ সুবিধা : নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত আধুনিক বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।

৩. জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা

আয় বৃদ্ধিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা

- ঃ গাঁওখনত আয় বৃদ্ধিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা সম্পৰ্কত তলত দিয়া ধৰণে পৰিকল্পনা কৰা হয়—

কৃষিখণ্ডত

- (১) হাঁহ-কুকুৰা পালন

- (২) মৌপালন
- (৩) উদ্যান শস্য

অকৃষিখণ্ডত

- (১) এম্বইডাৰী
- (২) ড্ৰাইভিং
- (৩) কাঠ মিস্ত্ৰী

এছ এইচ জিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা

- ঃ গাঁও এলেকাত আত্মসহায়ক গোটে নিম্নোক্ত কাৰ্যব্যৱস্থাসমূহ হাতত ল'ব পাৰে—
- (১) জীৱিকা বিকাশৰ বাবে সজাগতা সৃষ্টি
- (২) সংগঠন আৰু গোট গঠন
- (৩) উমৈহতীয়াভাৱে গাঁওৱাসীক জীৱিকামূলক কামত জড়িত কৰোৱা

জ্ঞানবৰ্ধক ভ্ৰমণ

- ঃ (১) নাই

সু-সংহতকৰণ

- ঃ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা বিষয়বোৰ ভাৰত চৰকাৰৰ আঁচনিসমূহত সু-সংহতভাৱে একাকীকৰণ কৰিব পৰা যায়।
- (ক) গ্ৰাম্য নিয়োগৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি।
- (খ) কৃষি আৰু ইয়াৰ সহযোগী ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা।
- (গ) জলাশয় বিকাশ, জলসিঞ্চনৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চন যোজনা।
- (ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান।
- (ঙ) দক্ষতা বিকাশ আঁচনি
- (চ) অন্যান্য আঁচনিৰ পৰা উপযুক্ত বিবেচিত হোৱা জীৱিকা বা গ্ৰামোন্নয়নৰ অন্যান্য আঁচনিকো সামৰি লোৱা। বৰ্তমান পৰিকল্পনাত ওপৰোক্ত সু-সংহত আঁচনিয়ে দীৰ্ঘম্যাদী ফলাফল প্ৰদান কৰিব।

৪. তনং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনি

তনং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনত গ্ৰহণ কৰা ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা অনুসৰি বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিখন অঞ্চলটোৰ গাঁও পৰ্যায়ত চলোৱা পি আৰ এ অনুশীলনৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা হয়। ইয়াৰ লক্ষ্য হৈছে জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতাৰে বনাঞ্চল এলেকাটোত আৱাসীসকলৰ জীৱিকাৰ আৱশ্যকতাৰ ওপৰত প্ৰাধান্য দিয়া হৈছে।

১. জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি— এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই তনং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনত জে এফ এম বনাঞ্চলৰ নিম্নলিখিত বিষয়সমূহ বিবেচনা কৰে।

- (ক) বন বিভাগে জে এফ এম চিসমূহক দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চল এলেকাসমূহ।
- (খ) ঘোষিত এলেকাৰ বাহিৰৰ মাটি অথবা জনসমুদায়টোৰ নিজাববীয়া মাটিত বৃক্ষৰোপণ কৰা এলেকা বা কৰিবলগীয়া এলেকাসমূহ। জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলসমূহৰ উল্লিখিত শ্ৰেণী দুটাৰ স্থিতিৰ ওপৰত তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

১.১ বনাঞ্চল আৰু ইয়াৰ বৰ্তমান অৱস্থা : ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আঁচনিৰ অতিৰিক্ত তালিকা সূচীত সংলগ্ন বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনি শীৰ্ষক প্ৰ-পত্ৰ নং- ৩ৰ তালিকা নং- ৩.১ জে এফ এম চিৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চল এলেকাৰ স্থিতিৰ বৰ্ণনা দিয়া হৈছে। অন্যান্য এলেকাত বৃক্ষৰোপণ কৰা ক্ষেত্ৰ আৰু বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগীয়া ক্ষেত্ৰসমূহৰ স্থিতি মূল্যায়ন কৰাৰ পাছত তনং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ সবিশেষ সাৰাংশ উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং-১. তনং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি—

চিহ্নিত এলেকা	জেএফএমচি বনাঞ্চল এলেকা (হেক্টৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল- ৪০%তকৈ অধিক ঘন বনাঞ্চলৰ বাদে হতাশাজনক)	কিমান সমন্বাই ব্যৱহাৰ হয় (২-৩ মিঃ, ৩-৬ মিঃ, ৬-৯ মিঃ, ৯ মিঃতকৈ অধিক)
(ক) দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা				
আৰ এফ/পি এফৰ নাম : বীট : ন-খুঁটি	১৭৫ হেক্টৰ	১০ কিঃ মিঃ	ভাল এলেকা- ১৭৫ হেক্টৰ, হতাশাজনক এলেকা- নাই	৩-৬ মিঃ
(খ) অন্যান্য বৃক্ষৰোপণ হোৱা ঠাই বা এলেকা				
পৰিসীমা : বনাঞ্চলৰ ধৰণ : ভি এফ/অন্যান্য—				
মুঠ	১৭৫ হেক্টৰ		ভাল এলেকা- ১৭৫ হেক্টৰ, হতাশাজনক এলেকা : নাই	

উৎস : প্ৰপত্ৰ- ৩, তালিকা ৩.১/ অঞ্চলটোৰ সদস্যসকল আৰু বন বিভাগৰ সৈতে আলোচনামৰ্মে।

দেখা যায় যে ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনত ১৭৫ হেক্টৰ বনাঞ্চল আছে। যাৰ ভিতৰত ১৭৫ হেক্টৰ মাটি ভাল আৰু হতাশাজনক এলেকা নাই।

১.২ : বনাঞ্চলৰ মাটিৰ ধৰণ :

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চি এলেকাধীন বনাঞ্চল পলসযুক্ত মাটিৰ অৱস্থিত। তলৰ তালিকাখনত বনাঞ্চলটোৰ মাটিৰ ধৰণবোৰ দাঙি ধৰা হ'ল—

তালিকা নং- ২ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলীয় মাটিৰ বিৱৰণ—

গুণাগুণৰ জোখ-মাপ	দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চলৰ স্থিতি	বৃক্ষৰোপণ কৰা অন্যান্য মাটিৰ স্থিতি
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	২.৩ পৰা ২.৯৪ শতাংশ জৈৱিক মাটিৰ গুণমানত N,P205 আৰু K20 উপাদান কম	—
খহনীয়াৰ স্থিতি	—	—
উপস্থিতি :		
গেদ	১৫ শতাংশ	—
বোকা-পলশ	২০ শতাংশ	—
নতুন সংযোজিত মাটি	কম	—
বালিয়ৰি মাটি	৬৫ শতাংশ	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩ 'খ) বনাঞ্চলৰ মাটিৰ ধৰণ'/স্থানীয় সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে বনাঞ্চলটোৰ মাটিৰ ধৰণসমূহত মূল লক্ষণবোৰৰ সাৰাংশ—

(ক) এণ্টিছ'ল- ৩২.৩ শতাংশ

(খ) ইনছেপ্টিছ'ল- ৪৯.৩ শতাংশ

(গ) এলফিছ'ল- ১২.৩ শতাংশ

(ঘ) আল্টিছ'ল- ৬.১ শতাংশ।

১.৩ : উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ—

৩নং ছাৰ্বেগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত তলত উল্লেখ কৰা

উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ বিদ্যমান। উল্লেখ্য যে স্থানীয় অৰণ্য এলেকা

চিৰসেউজ বনাঞ্চলত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হৈছে।

তালিকা নং- ৩ : ৩নং ছাৰ্বেগাঁও জে এফ এম চিৰ উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ

গুণাগুণৰ জোখমাপ	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
প্ৰধান অৰণ্য প্ৰজাতি	টীক	টেঙ্কনা গ্ৰেণ্ডিছ লিন
সহযোগী	গামাৰী	গোমেলিনা আৰবৰীয়া
জোপোহা ঘাঁহনি, বন	টেকীয়া	ফৰ্নছ
	ভোটজলকীয়া	কেপচিকাম চিনেপ
ঔষধি গছ	অৰ্জুন	টাৰমিনালিয়া অৰ্জুন
	শিলিখা	টাৰমিনালিয়া চেবুলা
	নিম	আজাডাইবাক্টা ইণ্ডিকা
	আমলখি	ফিল্লাহুছ ইন্ডিকা
উৎপাদন	পাহাৰী জাতি বাঁহ	অক্সিটেনথেৰা পাৰ্ভিফলিয়া
	দুলু বাঁহ	ছিজোষ্টাচিয়াম ডুল্লৰা
	আমলখি	এমল্লিকা অফিচিনালিছ
	হলখ	টাৰ্মিনালিয়া মাইৰিঅ'কাৰ্পা
	হোলং	ডিপেটৰ'কাৰপাছ মেক্ৰ'কাৰপাছ
	অৰ্জুন	টাৰ্মিনালিয়া অৰ্জুন
	অগৰ	ইকুইৰাৰিয়া আগালছা

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, '(গ) উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ'/জনসমুদায়টোৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

২. বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বাবে আন বিষয়সমূহ—

৩নং ছাৰ্বেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনত বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বাবে নিম্নোক্ত বিষয়সমূহ অন্তৰ্ভুক্তিৰ বাবে আলোচনা কৰা হয়—

২.১ জে এফ এম চিয়ে বন সংৰক্ষণৰ বাবে পূৰ্বে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহ—

৩নং ছাৰ্বেগাঁও জে এফ এম চিয়ে বন সংৰক্ষণৰ বাবে মুঠতে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহৰ সম্পৰ্কত তলত উল্লেখ কৰা বিষয়ত আলোচনা কৰা হয়—

(ক) পৰিয়াল জড়িত : ৪৬

(খ) ব্যক্তি জড়িত : ৮০

(গ) ব্যৱস্থাপনাৰ সাৰাংশ : উপস্থিতি নাই

(ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থাপনা : উপস্থিতি নাই

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, 'জে এফ এম চিৰ স্থিতি- viii + ix/জে এফ এম চিৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

২.২ : বনজ উৎপাদনৰ পৰা ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা

তলৰ তালিকাত বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয়তা

সম্পৰ্কে তথ্য দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা নং- ৪ (ক) : ৩নং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ এলেকাৰ
প্ৰতি পৰিয়ালৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা—

বনজ উৎপাদনৰ নাম	প্ৰতি ঘৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়তা		বৰ্তমান কেনেদৰে সংগ্ৰহ	উৎসসমূহ
	কিমান সঘনে আৱশ্যক	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠ খৰি	মাহিলি	৫০-৬০ কেজি		বনাঞ্চল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বছৰত এবাৰ	২-৩ ডাল/বছৰ		বনাঞ্চল
আন কাৰ্য সম্পাদনাৰ বাবে সৰু টুকুৰা কাঠ	—	—	—	—
খুঁটা/বাঁহ	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	মাহিলি	৪ কেজি		বনাঞ্চল
এনটিএফপি	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩ তালিকা নং- ৩.২/সমুদায়ৰ অন্যান্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

৩নং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চি এলেকাত ১৭৫টা পৰিয়ালৰ ঘৰ আছে। ওপৰোক্ত
তালিকা আৰু এই আৱাসৰ সংখ্যাৰ পৰা স্পষ্ট হৈছে যে ৩নং ছাৰ্থেগাঁৱত বনজ সম্পদৰ
বাৰ্ষিক প্ৰয়োজনীয়তা তলত দিয়া ধৰণেৰে হয়—

তালিকা নং- ৪ (খ) : বনজ সম্পদৰ সৰ্বমুঠ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা ৩নং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ
সকলো আৱাসী পৰিয়ালৰ বাবে—

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সমুদায়টোৰ বাবে আৱশ্যক (কিঃগ্ৰাঃ/একক প্ৰতি বৰ্ষ) (*)	মন্তব্য
কাঠ খৰি	১,২৬,০০০ কেজি	বছৰজুৰি
ঘৰৰ কাৰণে কাঠ	২-৩ ডাল	বছৰজুৰি
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—
খুঁটা-বাঁহ	২৮৬-৪২৯ ডাল	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	৮,৪০০ কেজি	বছৰজুৰি
এন টি এফ পি	—	—
অন্যান্য	—	—

উৎস : তালিকা নং ৪ (ক) আৰু জনসমুদায়টোৰ তথ্যৰ আধাৰত মুঠ আৱাসৰ সংখ্যাৰ পৰা (*) = তালিকা নং ৪
(ক)ৰ পৰা আনুমানিক গড় হিচাপত প্ৰতি গৃহত প্ৰয়োজনীয়তা × — আৱাস।

: ২.৩ : সংগ্ৰহ আৰু গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদনৰ বজাৰ : ঘৰৰ ব্যৱহাৰৰ উপৰি
গাঁওবাসীয়ে বনজ উৎপাদনৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰতো বিক্ৰী কৰে।
৩নং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীয়ে তলত দিয়া তালিকা
অনুসৰি বনজ উৎপাদনৰ সংগৃহীত সামগ্ৰী বজাৰলৈ নিয়ে।

তালিকা নং- ৫ (ক) : ৩নং ছাৰ্থেগাঁও জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীয়ে কৰা বনজ সম্পদৰ সংগৃহীত সামগ্ৰীৰ
বাণিজ্যিকীকৰণ।

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ নাম	বজাৰৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	ঋতু/মাহ	সংগ্ৰহ কৰা ঘৰৰ সংখ্যা	গড় অনুপাত সংগ্ৰহ (কেজি)	
কাঠ খৰি	—	—	—	—
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—	—
অন্যান্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	—	—	—	—
খুঁটা	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	—	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৩/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

এইক্ষেত্ৰত তলৰ তালিকাত অতিৰিক্ত সূচীত তথ্য সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে—

তালিকা নং- ৫ (খ) : বনজ উৎপাদন সামগ্ৰীৰ সংগ্ৰহ আৰু বজাৰৰ অতিৰিক্ত তথ্য (৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চি)

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী	অতিৰিক্ত বিক্ৰী	কেনেদৰে বিক্ৰী	গড় আয় প্ৰতি গৃহ, বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ পৰা
কাঠ খৰি	—	—	—
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—
অন্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৪/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

- : ২.৪ বনজ উৎপাদনৰ সৰ্বমুঠ আৱশ্যকীয়তা-স্বৰূপ ব্যৱহাৰ আৰু বজাৰ বিপণন—
৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ আৱাসী সদস্যসকলৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বনজ
উৎপাদন সামগ্ৰীৰ সৰ্বমুঠ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল সাৰাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—
(ওপৰোক্ত উপ-খণ্ডসমূহৰ তথ্যৰ ভিত্তিত)

তালিকা নং- ৬ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ আৱাসী গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বনজ সামগ্ৰী—

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ নাম	জনসমুদায়টোক আৱশ্যক (প্ৰতি বছৰত/কিলোগ্ৰাম তালিকা নং ৪ (খ)	অতিৰিক্ত বজাৰ বিপণন কিঃপ্ৰাঃ তালিকা ৫ (খ)	সৰ্বমুঠ আৱশ্যক কেজি
কাঠ খৰি	২,০৮,৮০০ কেজি	—	২,০৮,৮০০ কেজি
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	২-৩ ডাল	—	২-৩ ডাল
অন্য সামগ্ৰীৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
খুঁটা	২৮৬-৪২৯টা	—	২৮৬-৪২৯টা
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	৫৩০ কেজি	—	৫৩০ কেজি
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

উৎস : তালিকা নং- ৪ (খ) আৰু ৫ (খ) ইতিপূৰ্বে উল্লিখিত

৩. বন সংৰক্ষণ/সুৰক্ষা বিষয়সমূহ

৩.১ সংৰক্ষণৰ সমস্যাবলী : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ সম্পৰ্কীয় সমস্যাসমূহৰ সাৰাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং ৭ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ সংৰক্ষণ সমস্যা—

সমস্যাৰ ধৰণ	আনুষংগিক সমস্যা আছে/নাই	লেখত ল'বলগীয়া হয়/নহয়
ঘাঁহনি পথাৰ- স্থানীয় পশুৰ বাবে	আছে	আছে
ঘাঁহনি পথাৰ- অন্য এলেকাৰ বাবে	আছে	আছে
অবৈধভাৱে গছ কটা	আছে	আছে
কাঠৰ চোৰাং ব্যৱসায়	নাই	নাই
বনজুই	আছে	আছে
বনভূমি বেদখল	নাই	নাই
অন্যান্য (বন্য জন্তুৰ আক্ৰমণ)	নাই	নাই

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৫/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰ আলোচনামৰ্মে।

: এতেকে উল্লিখিত জে এফ এম চিয়ে সন্মুখীন হোৱা বন সংৰক্ষণ বিষয়ক লেখত ল'বলগীয়া সমস্যাৰ কথা কেইটা হ'ল—

(ক) স্থানীয় পশু ধনৰ চৰণীয়া ঘাঁহনি পথাৰ।

(খ) আন এলেকাৰ পশু ধনৰ চৰণীয়া ঘাঁহনি পথাৰ।

(গ) অবৈধভাৱে গছ কটা।

(ঘ) বনজুই।

৪. বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বিষয়বস্তু :

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বন উন্নয়ন আঁচনিৰ মূল বিষয়বস্তু সম্পৰ্কত তলৰ গাঁওসমূহে আলোচনা কৰিছে। যেনে— সংৰক্ষণৰ পৰিকল্পনা, বনাঞ্চলৰ বিকাশ (যাৰতীয় ব্যৱস্থা), গছপুলিৰ বিকাশ (নাৰ্ছাৰী), সামগ্ৰিক ব্যৱস্থাপনা আৰু অন্যান্য কাৰ্য ব্যৱস্থাপনা।

৪.১ সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা :

তলত উল্লেখ কৰা সংৰক্ষণ পৰিকল্পনাত ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাপনাৰলী সম্পৰ্কত আলোচনা কৰা হৈছে, যিবোৰ ইতিমধ্যে উপখণ্ড

৩.১ত আলোচিত হৈছে—

তালিকা নং- ৮. ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা—

সংৰক্ষণৰ কাম : প্র-পত্র- ৩ত ধাৰ্য কৰামৰ্মে তালিকা নং ৩.৭ৰ পৰা গ্ৰহণযোগ্য হিচাপত পূৰ কৰিব লাগিব	বনাঞ্চল এলেকাৰ স্থান	ব্যৱস্থাপনাৰলীৰ নিৰ্দিষ্ট অৰ্হতা (দীঘ, এলেকা, পৰিসৰ ইত্যাদি)	সময়	অগ্ৰাধিকাৰ সৰ্বোচ্চ/মাধ্যম/ নিম্ন
১. বেৰ	৩নং ছাৰ্ভেগাঁও	হেক্টৰ	—	সৰ্বোচ্চ

উৎস : প্র-পত্র- ৩, তালিকা নং ৩.৭/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে

এতেকে দেখা গৈছে যে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিত (সৰ্বোচ্চ বা মাধ্যম পৰ্যায়ৰ অগ্ৰাধিকাৰৰ ভিত্তিত) সংৰক্ষণ পৰিকল্পনাৰ কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থা লোৱা উচিত—

(ক) সামাজিক সংৰক্ষণ বেছ।

(খ) বনজুইৰ পৰা সুৰক্ষা।

(গ) চৰণীয়া পথাৰৰ ওপৰত নিয়ন্ত্ৰণ, পুখুৰী নিৰ্মাণ কৰা, যাতে গাইগৰু আদিক লালন-পালন কৰিব পৰা যায়।

(ঘ) এলেকাটোৰ নিৰাপত্তাৰ বাবে বন বিভাগৰ সৈতে জে এফ এম চি সদস্যৰ যুটীয়া পহৰাৰ ব্যৱস্থা।

(ঙ) বনাঞ্চলৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত জনসমুদায়ৰ মাজত সজাগতা।

৪.২ প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যব্যৱস্থাৰ ধৰণ :

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ ক্ষয়িযু সুৰক্ষিত এলেকাৰ পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে ল'বলগীয়া সংৰক্ষণমূলক প্ৰস্তাৱিত ব্যৱস্থাসমূহ—

তালিকা নং ৯ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিত ল'বলগীয়া প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যব্যৱস্থা

পৰিচৰ্যা/প্ৰতিপালন	প্ৰয়োজন আছে/ নাই	ই ডি চিৰ দায়িত্ব (আছে/নাই)	মাহ/বছৰ কেতিয়া কৰিব	প্ৰতিপালন কৰিবলগীয়া প্ৰস্তাৱিত এলেকা (হেক্টৰত)
ক্ষয়িযু সুৰক্ষিত এলেকা পুনৰুদ্ধাৰ	নাই	নাই	—	—
কটা গছৰ সংৰক্ষণ	আছে	আছে	সকলো সময়ত	—
জলাশয়ৰ পৰিচৰ্যা	আছে	আছে	সকলো সময়ত	—
জলাশয়ৰ সংৰক্ষণ	আছে	আছে	সকলো সময়ত	—
ঘাঁহ আৰু পশু খাদ্যৰ বাবে খেতিত অগ্ৰাধিকাৰ	নাই	নাই	—	—
বাঁহ গছ ৰোপণ	আছে	আছে	জুন-আগষ্ট	—
বীজ সিঁচা	আছে	আছে	জুন-জুলাই	—
নিকোৱা/চপোৱা/সংৰোপণ	আছে	আছে	জুন-জুলাই	—
অনাৱশ্যকীয় গছ কৰ্তন	নাই	নাই	—	—
শিলৰ বেৰ আদি	আছে	আছে	ছেপ্টেঃ-নৱেঃ	—
সামাজিক বেৰ	আছে	আছে	সকলো সময়ত	—
অন্যান্য (বন্যহস্তীৰ নিৰাপত্তা)	নাই	নাই	—	—

উৎস : প্র-পত্র- ৩, তালিকা নং ৩.৯/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

এতেকে দেখা গ'ল যে ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল এলেকাত তলত উল্লেখ কৰা পৰিচৰ্যামূলক কাৰ্যব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন আছে।—

(ক) বীজ সিঁচা, (খ) নিকোৱা, চপোৱা, সংৰোপণ।

৪.৩ বনাঞ্চল বিকাশ পৰিকল্পনা— আগতীয়া কাম আৰু প্ৰস্তুতি

ওপৰোক্ত বিষয় সম্পৰ্কত তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ১০ : ৩নং ছাৰ্ভেয়াঁও জে এফ এম চিত বনাঞ্চল বিকাশ পৰিকল্পনা

পৰিচৰ্যা	বৃক্ষৰোপণ এলেকা (হেক্টৰ)	খণ্ড এলেকা হিচাপত বৃক্ষৰোপণ	প্ৰজাতি	ব্যৱধান (মিটাৰ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে উজ্জীৱিত গছৰ সৈতে বৃক্ষৰোপণ	—	—	—	—
খণ্ড খণ্ডকৈ বৃক্ষৰোপণ	—	—	—	—
নিম, আমলাখি, মহুৱা, বেহেৰাৰ (ঔষধি গছ) বীজ ৰোপণ	—	—	—	—
বৃক্ষৰোপণ পুনৰুজ্জীৱিতকৰণ/ বীজ ৰোপণ	—	—	—	—
প্ৰত্যক্ষ বৃক্ষৰোপণ	১১৫ হেক্টৰ (৯০ হেক্টৰ NARMILৰ অধীনত আৰু ২৫ হেক্টৰ এ পি এফ বি চিৰ অধীনত)	—	কাঠ খৰি (এ পি এফ বি চিৰ অধীনত), নিম, চিলিকা, বগীপমা, চিধা, লিচু (NARMILৰ অধীনত)	—
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা	১১৫ হেক্টৰ	—	কাঠ খৰি (এ পি এফ বি চিৰ অধীনত), নিম, চিলিকা, বগীপমা, চিধা, লিচু (NARMILৰ অধীনত)	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৮/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

8.8 বনাঞ্চল উন্নয়ন : কাৰ্য ৰূপায়ণ আঁচনি

শালগছ মিশ্ৰিত গছপুলি খণ্ড খণ্ড হিচাপে ৰোপণ কৰাৰ কাৰ্য আঁচনি—

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম : শালগছ মিহলি খণ্ড খণ্ডকৈ ৰোপণ (ব্লক প্লেন্টেচন)

বৃক্ষৰোপণৰ সময়-কাল : ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)

বৃক্ষৰোপণ এলেকা : —

বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান : —

গছপুলি ৰোপণ প্ৰতি বছৰত : —

বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ড এলেকা : —

প্ৰজাতি : —

মূল্য : —

বৃক্ষৰোপণ কৰিবলৈ কাৰ্য আঁচনি	
বিত্তীয় বৰ্ষ	কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ, প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা, বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ, ১০০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ, ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, মাটিৰ কামৰ বাবে ১০০০ টকা প্ৰতি হেক্টৰ।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ x ৩ মিঃ, ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ x ৩ মিঃ, ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
	প্ৰথম অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা/নিকাকৰণ কৰা : প্ৰথম বছৰত ৰোপণ কৰা গছৰ অলাগতিয়াল ঠাল-ঠেঙুলি, অন্য মৃত বন-লতা আদি চাফা কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃx৩ মিঃ ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃx৩ মিঃ ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	তৃতীয় নিকাকৰণ
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিকাকৰণ।

* প্ৰতি ৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে বনাঞ্চলৰ গুণমান ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে নিকা কৰা আৱশ্যক।

হাৰউড (Harwood) জাতীয় গছৰ সানমিহলি (MHWP) বৃক্ষৰোপণ আঁচনি— টিক আদি গছৰ সৈতে আন খৰিৰ বাবে গছ আৰু বাঁহ গছ ৰোপণ।

মিশ্ৰিত গছপুলি খণ্ড খণ্ড হিচাপে ৰোপণ কৰাৰ কাৰ্য আঁচনি— টিক আৰু সহযোগ গছৰ সৈতে কাঠ খৰি, বাঁহ

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম : খণ্ড এলেকা বৃক্ষৰোপণ (ব্লক প্লেন্টেচন)— টিক আদি গছৰ সৈতে আন
খৰিৰ বাবে গছ আৰু বাঁহ গছ ৰোপণ।

বৃক্ষৰোপণৰ সময়-কাল : ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)

বৃক্ষৰোপণ এলেকা : —

বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান : —

গছপুলি ৰোপণ প্ৰতি বছৰত : —

বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ডৰ সংখ্যা : —

প্ৰজাতি : —

বিত্তীয় বৰ্ষ	বৃক্ষৰোপণ কৰিবলৈ কাৰ্য আঁচনি কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ, প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা, বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ, ১০০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ, ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, মাটিৰ কামৰ বাবে ১০০০ টকা প্ৰতি হেক্টৰ।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ প্ৰথম নিকাকৰণ, অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা/নিকাকৰণ কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। তৃতীয় নিকাকৰণ।
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিকাকৰণ।

* প্ৰতি ৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে বনাঞ্চলৰ গুণমান নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে নিকাকৰণ ব্যৱস্থা আৱশ্যক।

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.১০/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰ আলোচনামৰ্মে।

খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণৰ কাৰ্য আঁচনি— কাঠবিহীন বনজ উৎপাদন (এন টি এফ পি)

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম	ঃ এন টি এফ পি বৃক্ষৰোপণ
বৃক্ষৰোপণ সময়-কাল	ঃ ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)
বৃক্ষৰোপণ এলেকা	ঃ —
বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান	ঃ —
গছপুলিৰ সংখ্যা	ঃ —
বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ড এলেকা	ঃ —
প্ৰজাতি	ঃ —।

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ ৫০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, ১০০০ টকা/হেক্টৰ। ৩ ডাল তাঁৰৰ কাঁইটীয়া বেৰ নিৰ্মাণ, ২৮০০ আৰ এম, ৫৬.৩৬ টকা/আৰ এম।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ প্ৰথম অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা-নিকাকৰণ কৰা : প্ৰথম বছৰত ৰোপণ কৰা গছৰ অলাগতিয়াল ঠাল-ঠেঙুলি, অন্য মৃত বন-লতা আদি চাফা কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। তৃতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিকাকৰণ।

৪.৫ গছপুলি প্ৰতিপালন আঁচনি (Nursery)

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে গছপুলি প্ৰতিপালন (Nursery) আঁচনি নিৰ্ভৰ কৰিছে নিম্নোক্ত ধৰণৰ নাৰ্ছাৰীৰ পৰা

(ক) জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ নাৰ্ছাৰী (বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীকে ধৰি) তলত সবিশেষ দিয়া হ'ল—
জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী সম্পৰ্কত তলৰ তালিকাত সবিশেষ দাঙি ধৰা হ'ল। ইয়াৰ লগত আছে জে এফ এম চিৰ সৈতে জড়িত বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীৰ তথ্য—

তালিকা নং- ১১ (ক) : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰীসমূহ

নাৰ্ছাৰীৰ স্থান	প্ৰজাতি	প্ৰতিপালন বৰ্ষ	বীজ ৰোপণৰ সংখ্যা	মন্তব্য
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩ তালিকা নং ৩.১১/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৬ প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি— ১০ বছৰ

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনত গছপুলি প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল। সম্পূৰ্ণ ১০ বছৰৰ বাবে ইয়াক সামৰি লোৱা হৈছে—

(ক) উপযুক্ত মানৰ কাঠৰ বাবে শালবিহীন, টিক, অন্যান্য প্ৰজাতিৰ গছপুলি ৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (ক) ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ গছপুলি ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—
—	—

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(খ) বাঁহ গছ :

তালিকা নং— ১২ (খ) ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিত বাঁহ গছ ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(গ) খৰিৰ বাবে বৃক্ষৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (গ) ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিত খৰিৰ বাবে বৃক্ষৰোপণ, প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(ঘ) এন টি এফ পি/ঔষধি গুণসম্পন্ন বৃক্ষৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (ঘ) ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিত এন টি এফ পিৰ প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি/ঔষধি গছপুলি ৰোপণ

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৭ অন্যান্য কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে যুগুতোৰা অন্যান্য কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং— ১৩ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্যান্য ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

কাৰ্যব্যৱস্থা	প্ৰয়োজন আছে/নাই	দায়িত্বভাৰ	মাহ/বছৰ	এলেকা (হেক্টৰ)
—	—	—	—	—

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৩/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৫ ফলাফলৰ সম্ভাৱনা

এই উপ-খণ্ডটোত ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে গ্ৰহণ কৰা বন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাপনাৰ ফলত পাব পৰা লাভালাভ আৰু পাৰস্পৰিক ব্যৱহাৰিক স্বত্ব লাভৰ বাবে সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনা সম্পৰ্কে আলোচিত হৈছে—

৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহ-বন সন্দৰ্ভত ফলাফলৰ সম্ভাৱনা —

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিত ফলাফলৰ সম্ভাৱনা সম্পৰ্কত নিম্নোক্ত তালিকা প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনিৰ অধীনত জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে লোৱা বন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাপনাৰ পৰা উল্লেখ কৰা ধৰণে সম্ভাৱিত ফলাফলৰ তালিকা—

তালিকা নং— ১৪ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে বন সংৰক্ষণৰ বাবে লোৱা ব্যৱস্থাৱলীৰ সম্ভাৱিত ফলাফল—

সামগ্ৰী তালিকা	মাহ	বছৰ (উল্লিখিত)	পৰিমাণ
—	—	—	—

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৪/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

টোকা : ডি এফ অ'ৰে প্ৰকাশ কৰা মতে বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খালী মাটি নাই।

৫.২ সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনা—

৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ মাজত ফলাফল সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনাৰ ধৰণ উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং— ১৫ : ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে ফলাফল সহযোগিতা ব্যৱস্থাপনা

প্ৰক্ৰিয়া	উৎপাদিত সামগ্ৰী
সমানভাৱে উপভোগ কৰিব লগা	—
সদস্যসকলে মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰিব	খৰি
অন্যান্য প্ৰক্ৰিয়া	এন টি এফ পি সামগ্ৰীৰ প্ৰসংস্কৰণ

বন বিষয়াসকলৰ মতে লামডিং ৰেঞ্জত সদস্যসকলৰ মাজত ফলাফল বিতৰণৰ ব্যৱস্থা আৰম্ভ হোৱা নাই আৰু যিসকলে বৃক্ষৰোপণ আঁচনিত কাম কৰিছে, তেওঁলোকে অৱশিষ্টখিনিহে সংগ্ৰহ কৰিছে।

অতিৰিক্ত সূচীৰ তালিকা

অতিৰিক্ত অনুসূচী সংখ্যা	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা
১	কেনেকৈ উপস্থিত হ'ব	২৮
২	মানচিত্ৰ এলেকাৰ মানচিত্ৰ গাঁৱৰ মানচিত্ৰ গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ গাঁৱৰ সম্পদৰাজিৰ মানচিত্ৰ	২৯ ৩০ ৩১ ৩২
৩	গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা মাটিৰ মানচিত্ৰ (GIS)	৩৩
৪	পি আৰ এ অনুশীলন সামাজিক তথ্য নিৰূপণ মানচিত্ৰ সম্পদৰ ত্ৰম তালিকা সময় নিৰ্ধাৰিত পৰ্যালোচনা ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা ভেন চিত্ৰ চপাটি চিত্ৰ সম্পত্তিৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ আৰু ই পি এ	৩৫ ৩৭ ৩৭ ৩৮ ৪৪ ৪১ ৪২
৫	ফটো	৪৪-৪৫
৬	জে এফ এম চি সদস্যৰ তালিকা	৪৬
৭	সম্পূৰ্ণ তালিকা (প্ৰপত্ৰ-১ৰ পৰা ৪লৈ)	
	তালিকা সংখ্যা ১-১৬	৫৪-৫৭

অতিৰিক্ত সূচী- ১

কেনেকৈ উপস্থিত হ'ব :

লংকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ দূৰত্ব, স্থান, পথৰ মানচিত্ৰ আৰু নিৰ্দেশনা :

লংকা ভাৰতৰ বিষ্ণুৰ পৰিধিৰ দ্ৰাঘিমাংশ ৯২.৯৩° আৰু বিষ্ণুৰীয় কোণ ২৫.৯৩°ত অৱস্থিত।

গুৱাহাটী ভাৰতৰ বিষ্ণুৰ পৰিধিৰ দ্ৰাঘিমাংশ ৯১.৭৫ আৰু বিষ্ণুৰীয় কোণ ২৬.১৯ত অৱস্থিত।

লংকাৰ আৰু গুৱাহাটীৰ মাজত দূৰত্ব :

গুৱাহাটী আৰু লংকাৰ মাজত পোনপোটেয়া দূৰত্ব হৈছে ১২৩ কিলোমিটাৰ আৰু ৩৩৯.৬৪ মিটাৰ। মাইল হিচাপত ৭৬.৬ মাইল। এয়া পোনপোটেয়া দূৰত্বৰ হিচাপ যদিও গুৱাহাটী-লংকাৰ মাজত প্ৰকৃততে যাত্ৰা কাল অধিক হ'ব পাৰে একা-বেঁকা পথৰ বাবে।

লংকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ ভ্ৰমণ সময় :

গুৱাহাটীৰ পৰা লংকাৰ দূৰত্ব ১২৩ কিলোমিটাৰ আৰু যদি ৫০ কিলোমিটাৰ প্ৰতিঘণ্টাত নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে যাত্ৰা কৰা হয়, তেন্তে গুৱাহাটী পাবলৈ সময় লাগিব ২ ঘণ্টা ৪৭ মিনিট সময় লাগিব। এই যাত্ৰা কাল অৱশ্যে বাছ, ৰেল আদিৰ গতিবেগৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব।

লংকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাছ :

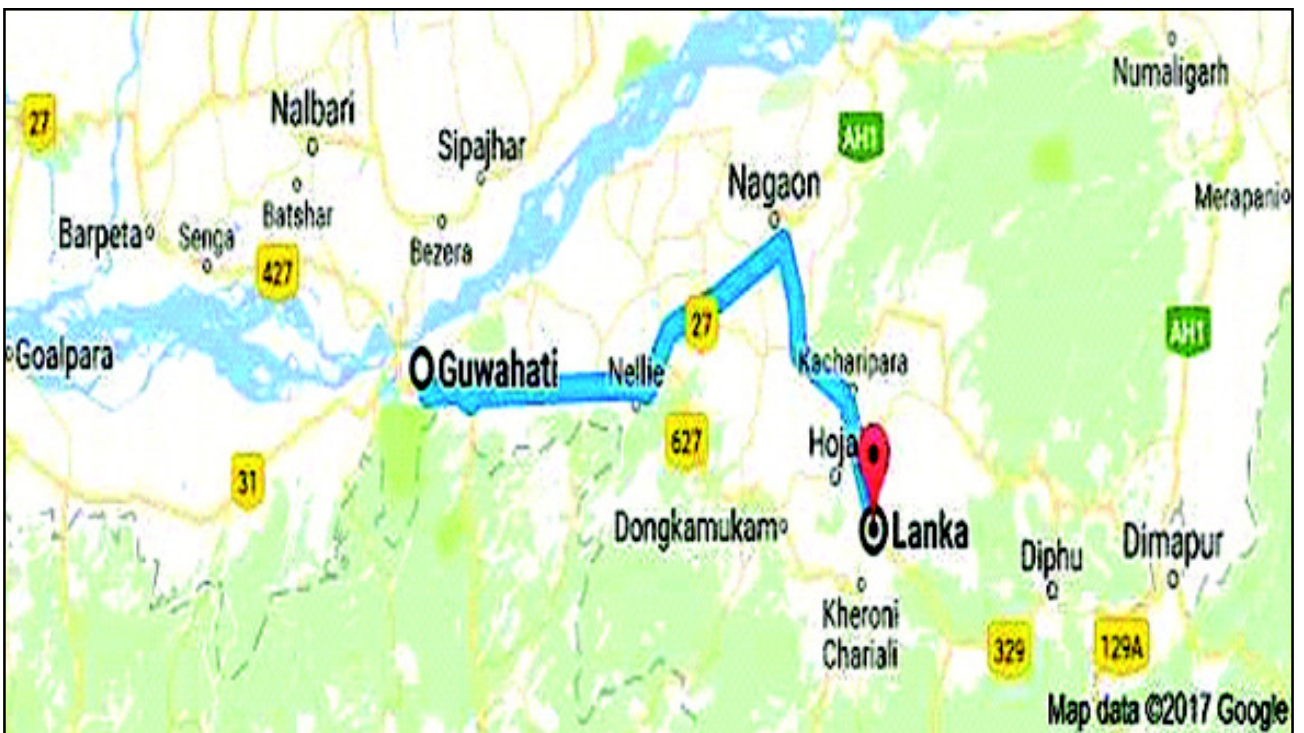
লংকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাছযোগে প্ৰায় ২.০৬ ঘণ্টা সময়ৰ প্ৰয়োজন হয়, যদিহে বাছখনে গড়ে ৬০ কিলোমিটাৰ প্ৰতিঘণ্টাত যাত্ৰা কৰে। পথৰ অৱস্থা আৰু বিকল্প পথ ব্যৱহাৰ কৰিলে এই যাত্ৰা কাল পৃথক হ'বও পাৰে। এই দূৰত্বক আকাশী পথেৰে জোখ-মাপ কৰা হৈছে।

লংকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাছভাৰা :

প্ৰায় ৯৯ টকা।

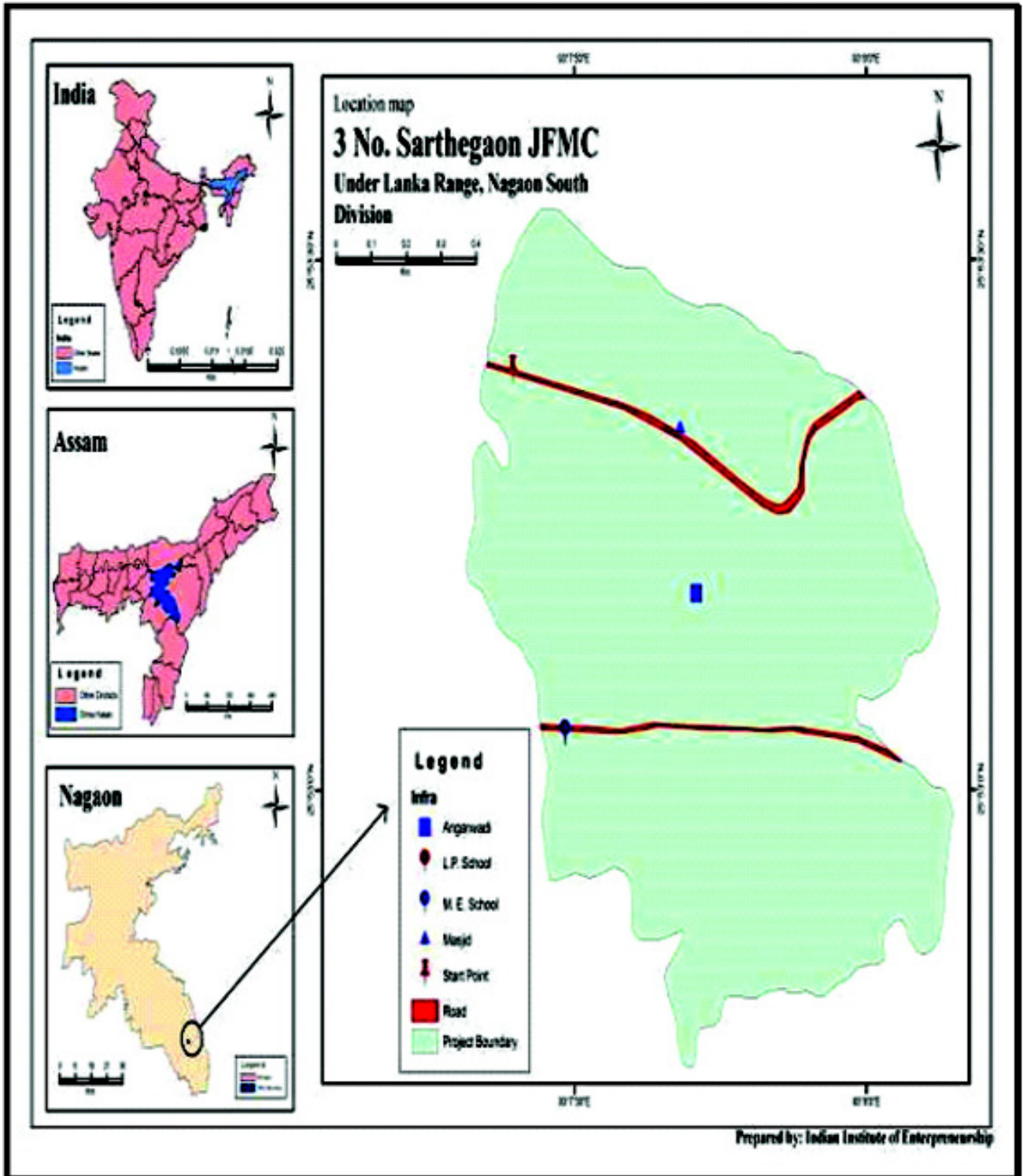
লংকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ পথৰ মানচিত্ৰ :

গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰায় পূব দিশে ডবকা অৱস্থিত। উল্লেখিত গুগলৰ মানচিত্ৰত দেখুওৱা নিৰ্দেশনাত নীলা ৰঙৰ চিহ্নটোৱে গুৱাহাটীৰে পথ যোগাযোগ সূচাইছে। গুৱাহাটীলৈ যাত্ৰা কৰা পথছোৱাত হোটেল, পৰ্যটনস্থলী, বনভোজস্থলী, পেট্ৰ'ল পাম্প আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান পোৱা যায়। গুগলৰ মানচিত্ৰত এই সকলো স্থান আশা কৰা ধৰণে নিৰ্ণায়ক হোৱা নাই যদিও পৰৱৰ্তী মানচিত্ৰসমূহত ইয়াক নিৰ্ধাৰণ কৰিব পৰা যায়।

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ২

এলেকাৰ মানচিত্র

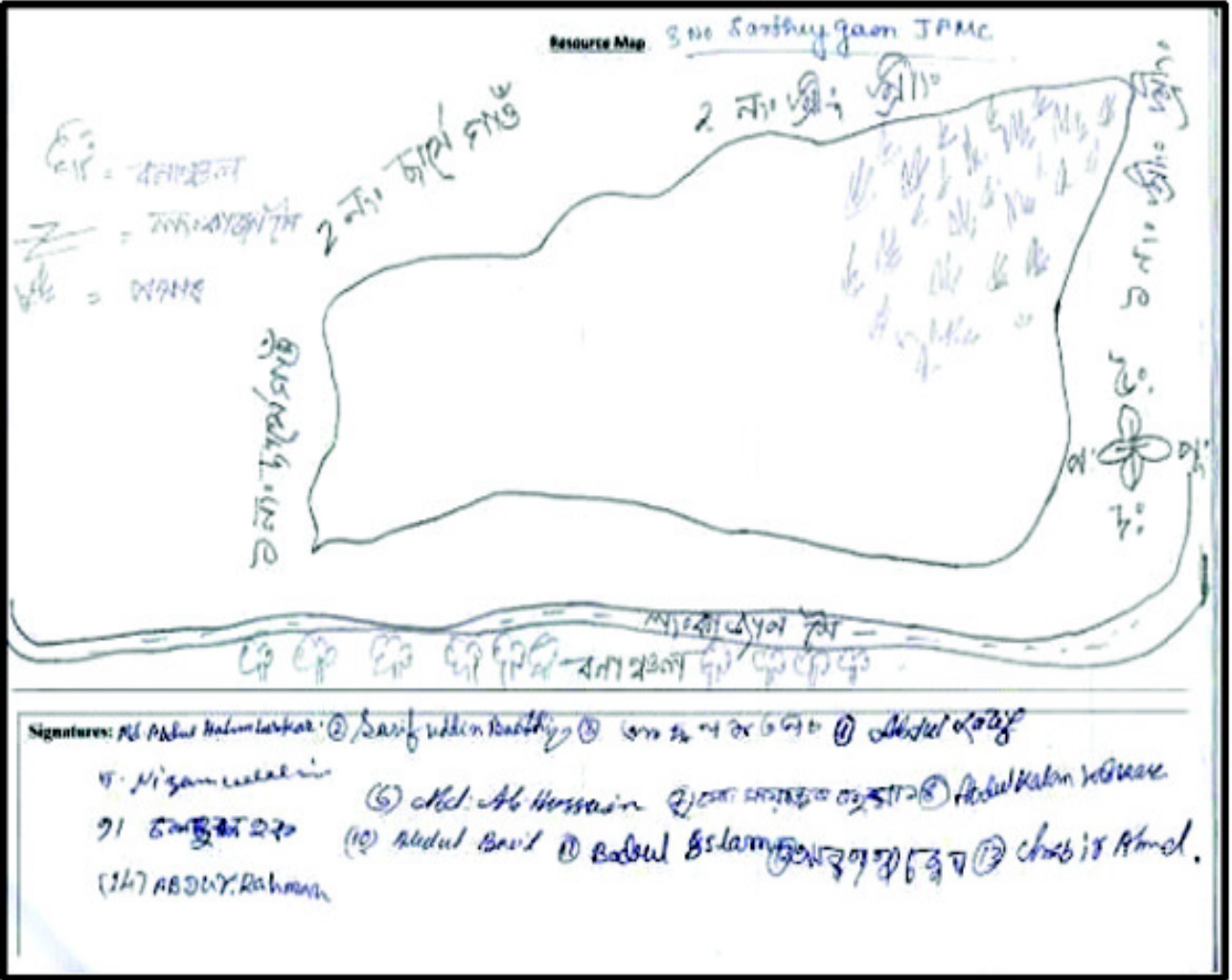

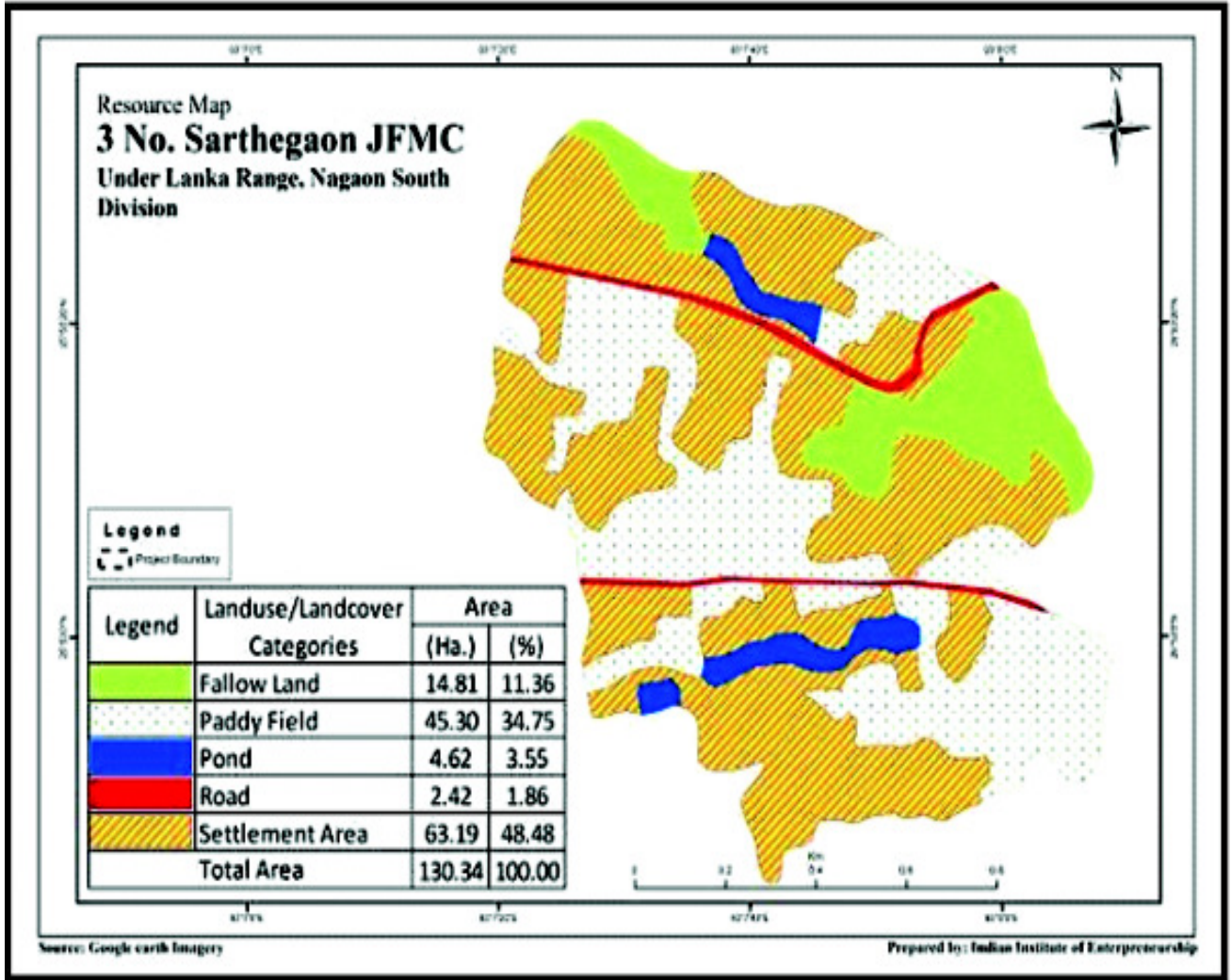
৪. সম্পদৰাজিৰ মানচিত্র

সম্পদৰাজিৰ মানচিত্র আৱাসীসকলে প্রস্তুত কৰা

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৩

জি আই এছৰ মাপত মাটি ব্যৱহাৰৰ মানচিত্ৰ

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৪

পি আৰ এ কাৰ্যব্যৱস্থা

অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ মতামত গ্ৰহণ অনুশীলনৰ স্থান আৰু সময়

অংশগ্ৰহণকাৰীৰ সংখ্যা	৩০
সময়	০১.০০ পি এম, ১২ এপ্ৰিল ২০১৭
স্থান	৩নং ছাৰ্ভেগাঁও, নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়

তালিকা নং- ৩.১. ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ গাঁওখনৰ সবিশেষ তথ্য

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	আবাস	জনসংখ্যা		
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা
১	৩নং ছাৰ্ভেগাঁও	১৭৫	১২২৫	৬৫০	৫৭৫
	মুঠ	১৭৫	১২২৫	৬৫০	৫৭৫

তালিকা নং- ৩.২. ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ লোকসকলৰ বয়সৰ তালিকা—

বয়সৰ শ্ৰেণী	<৫ বছৰ	৫-১৮ বছৰ	১৮-৪৫ বছৰ	৪৫-৬০ বছৰ	>৬০ বছৰ
পুৰুষ	৮৫	১৫৫	১৫০	১৬০	১০০
মহিলা	৬২	১২০	১৫৯	১৫০	৮৪
মুঠ	১৪৭	২৭৫	৩০৯	৩১০	১৮৪

তালিকা নং- ৩.৩. ৩নং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ শিক্ষাৰ ধৰণ

বয়সৰ শ্ৰেণী	কে জি/নাৰ্ছাৰী	চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈ	পঞ্চম-সপ্তম	অষ্টম-দশম	দশম-দ্বাদশ	স্নাতক	অশিক্ষিত
<২৫ বছৰ	৫০	৮০	৫৩	৪০	১৫	—	২৪৬
>২৫ বছৰ (প্ৰাপ্তবয়স্ক)	—	১২০	৭০	৫০	১০	২	৪৫০
মুঠ	৫০	২০০	১২৩	৯০	২৫	২	৭৩৫

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা

পি আৰ এ অনুশীলনৰ বাবে বিভিন্ন পদ্ধতি ব্যৱহাৰ :

- সামাজিক মানচিত্ৰ
- সম্পদৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ
- নিৰ্ধাৰিত সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা
- স্বত্ব সংযোজিত কৰ্মৰাজিৰ পৰ্যালোচনা
- চপাটি চিত্ৰ

৩.১ সামাজিক মানচিত্র

সামাজিক মানচিত্র ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে তনং ছাৰ্ভেগাঁও জে এফ এম চিৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশসমূহৰ সম্পৰ্কত বাস্তৱ স্থিতিৰ পৰ্যালোচনাৰ বাবে। ইয়াত আৱাসীসকলৰ ভূমিস্বত্বৰ ধৰণ, স্থানীয় বিদ্যালয়ৰ সংখ্যা, সামাজিক আন্তঃগাঁথনি আৰু আৱাসীসকলৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস আদি সামৰি লোৱা হৈছে। গাঁওখনৰ সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহত আয়োজন কৰা পি আৰ এ অনুশীলন প্ৰক্ৰিয়াত গাঁওখনৰ সকলো আৱাসীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। অংশগ্ৰহণকাৰী সদস্যসকলে এই পি আৰ এ প্ৰক্ৰিয়াত উৎসাহজনকভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা দেখা যায়।

সামাজিক আৰু সম্পদৰাজিৰ মানচিত্র প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে গাঁওখনৰ সামগ্ৰিক দিশ সামৰি লোৱাত গাঁওবাসীৰ সহায় লোৱা হয়। প্ৰথমে গাঁওবাসীক গাঁৱৰ মূল পথসমূহ অংকন কৰিবলৈ দিয়াৰ পাছত জে এফ এম চিৰ সীমা আৰু পাছত তেওঁলোকৰ আৱাসগৃহ তথা গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক স্থান, চৰকাৰী কাৰ্যালয় আদি পি আৰ এ টীমৰ সদস্যৰ সহযোগত চিহ্নিত কৰিবলৈ দিয়া হয়। এজনে আগবাঢ়ি আহি এইক্ষেত্ৰত আগভাগ লয়। এই মানচিত্র প্ৰস্তুতকৰণত গাঁওবাসীয়ে স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে সহযোগ কৰে। সকলো গাঁওবাসীয়ে মানচিত্ৰত দেখুওৱা নিজৰ নিজৰ আৱাসসমূহ চিনাক্ত কৰিবলৈ সক্ষম হয়। মানচিত্র প্ৰস্তুত কৰাৰ পাছত ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নকাৰী দলটোৱে আৱাসসমূহৰ বিতং তথ্য, যেনে— সম্পূৰ্ণ পকী ঘৰ, আধা কেঁচা-আধা পকী, ইন্দিৰা আৱাস যোজনাৰ ঘৰ আৰু সম্পূৰ্ণ কেঁচা ঘৰৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰে।

তালিকা নং ৩.২ গাঁৱৰ সবিশেষ তথ্য

সামাজিক তথ্য	গাঁও	তনং ছাৰ্ভেগাঁও	
	বিশদ বিৱৰণ	সংখ্যা	
সামাজিক তথ্য	মুঠ জনসংখ্যা	১২২৫	
	পুৰুষ	৬৫০	
	মহিলা	৫৭৫	
	মুঠ আৱাস	১৭৫	
	পকী ঘৰ	৭	
	কেঁচা ঘৰ	১৫৩	
	আধা পকী ঘৰ	১৫	
	উল্লেখনীয় স্থান	কালভাৰ্ট	৬
		জান	১
নদী		০	
প্ৰাথমিক বিদ্যালয়		১	
মজলীয়া বিদ্যালয়		০	
পি এইচ ই		০	
পাৱাৰ ট্ৰেন্সফ'ৰ্মাৰ		৫	
সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহ		০	
অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ		৬	
মছজিদ		৩	
মাদ্ৰাছা		১	

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা

সামাজিক মানচিত্রত প্ৰাপ্তি

- ◆ অংশগ্ৰহণকাৰীসকলে সামাজিক মানচিত্ৰত গাঁওখনৰ ১৭৫টা আৱাস চিনাক্ত কৰিছে। যাৰ ভিতৰত ১৫৩টা কেঁচা ঘৰ। গাঁওখনত কেৱল ১৫টা আধা পকী আৰু ৭টা পকী আৱাস আছে। ইয়াৰ পৰা স্পষ্ট হৈছে যে গাঁও এলেকাটোক চৰকাৰী আঁচনিৰে সামৰি ল'ব পৰা নাই।
- ◆ গাঁওখনত উপলব্ধ হাইস্কুল পৰ্যায়ৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা সন্তোষজনক নহয়, কিয়নো গাঁওখনত এখন মাত্ৰ প্ৰাথমিক স্কুল, এখন মাদ্ৰাছা আৰু ছয়টা অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ আছে।
- ◆ আনহাতে গাঁওখনত অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান, যেনে— প্ৰেক্ষাগৃহ, ৰাজহুৱা স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ আদি নাই।
- ◆ গাঁওখনত বিদ্যুতৰ সা-সুবিধা তেনেই সীমিত। মুঠ আৱাস ১৭৫টাৰ ভিতৰত কেৱল ৭৩টা পৰিয়ালেহে বিদ্যুতৰ সুবিধা লাভ কৰিছে।
- ◆ গাঁওখনত পানীৰ মূল উৎস হৈছে কুঁৱা আৰু দমকল। গাঁওবাসীয়ে দৈনন্দিন কাম-কাজৰ বাবে এই পানী ব্যৱহাৰ কৰে। গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়টো হ'ল পানীৰ গুণমান উপযুক্ত নহয় বাবে গাঁওবাসীয়ে খোৱাপানীৰ সমস্যা ত ভোগে।
- ◆ জে এম এম চি এলেকাৰ জনসমূদায়টো মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ আৰু সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ।

ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ পৰা শিক্ষা

- ◆ ১০০ শতাংশ পৰিয়ালেই বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আৰু গাঁওবাসীয়ে ৰন্ধন আদি কৰ্মৰ বাবে বনাঞ্চলৰ কাঠ খৰি ব্যৱহাৰ কৰে। গাঁওখনৰ কোনো লোকৰে ৰন্ধন গেছৰ সংযোগ নাই। গাঁওবাসীয়ে বনাঞ্চল ব্যৱহাৰ কৰা বাবে বনধ্বংসৰ বিষয় লৈ বন বিভাগ উদ্বিগ্ন।
- ◆ বৃহত্তৰ অঞ্চলটোৰ বাবে থকা প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ, বেংক আৰু ৰেল ষ্টেচন লংকাৰ উদালি তিনিআলিত অৱস্থিত, যিটো জে এফ এম চি এলেকাৰ পৰা ক্ৰমে ২১, ১৪ আৰু ২১ কিঃমিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত।
- ◆ ৩নং ছাৰ্ভেগাঁৱৰ জনসাধাৰণৰ সভা-সমিতিৰ বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰাৰ বাবে সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহৰ অভাৱ। গাঁওবাসীয়ে বিভিন্ন বৈঠক আদি অনুষ্ঠিত কৰাৰ বাবে মুকলি পথাৰ ব্যৱহাৰ কৰে। গাঁওখনত গাঁও পঞ্চায়তৰ সভা, গাঁৱৰ মুখিয়ালসকলৰ সভা, বন বিভাগৰ সভা তথা অন্যান্য ৰাজনৈতিক বৈঠক হৈ থাকে।
- ◆ পশু খাদ্যৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল তথা একাংশ আৱাসী পৰিয়াল নিজৰ সক্ষমতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওবাসীয়ে শস্যৰ অৱশিষ্ট, গছপাত, ঘাঁহ আদিৰ ওপৰত পশুখাদ্যৰ বাবে নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হয়।
- ◆ গাঁও অঞ্চলত থকা চৰণীয়া পথাৰত গাঁওবাসীয়ে নিজৰ গাইগৰু আদি পালন কৰে। এই পথাৰসমূহ কেৱল ছয় মাহৰ বাবেহে উপলব্ধ।
- ◆ গাঁওখনৰ যাতায়াত ব্যৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। গাঁওখনৰ সৈতে মূল যোগাযোগ ব্যৱস্থা ২১ কিঃ মিঃ দূৰত্ব অৱস্থিত আৰু ৰেল ষ্টেচন ২১ কিঃ মিঃ দূৰত্বত।

৩.২ সম্পদশালীৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

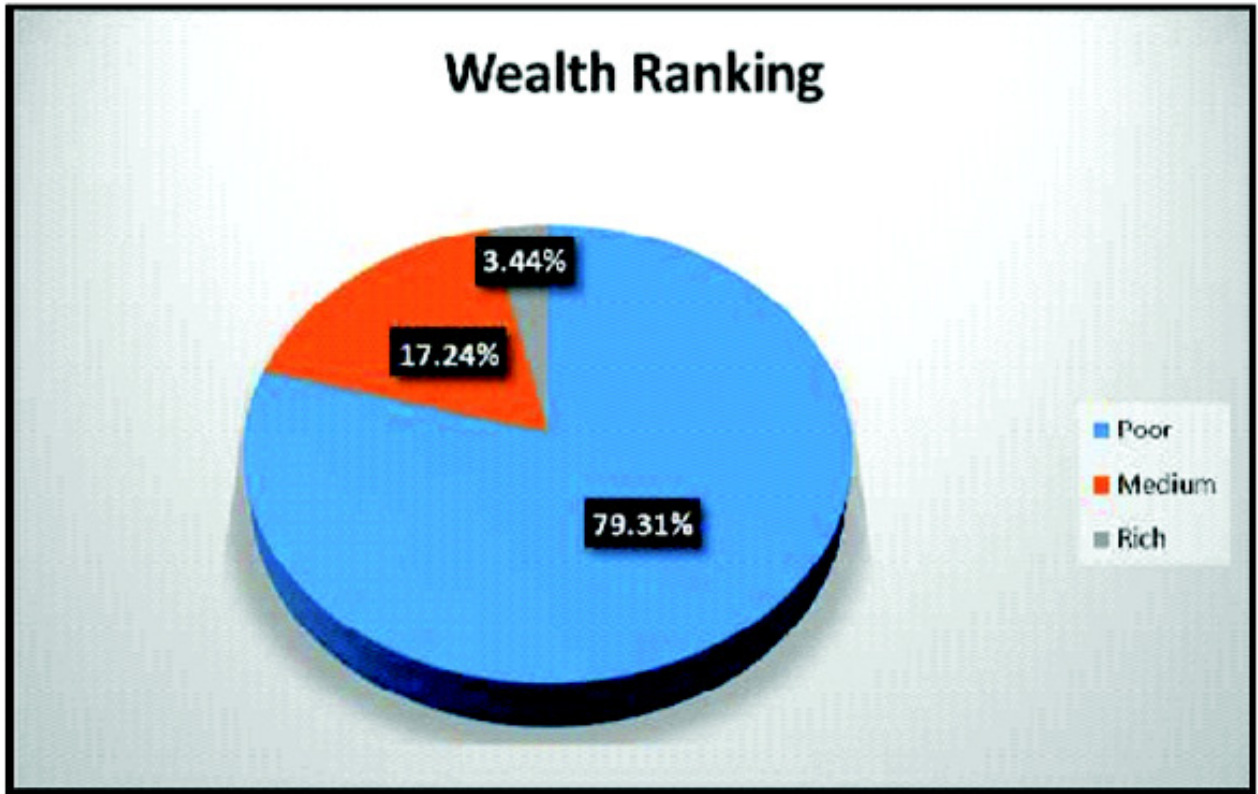
সম্পদশালী বা অৱস্থান ব্যক্তি বা পৰিয়ালৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণৰ বিষয়টো সমুদায়ৰ সদস্যসকলক আৱৰি লোৱা হৈছে আৰু জনসমুদায়টোৰ আৰ্থিক অৱস্থাৰ বিভিন্ন দিশ পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে। এই কাৰ্যব্যৱস্থাই স্থানীয় লোকৰ সংশ্লিষ্ট সংজ্ঞা তথা প্ৰকল্প আঁচনিৰ পৰা লাভান্বিত হোৱা লোকৰ আৰ্থ-সামাজিক শ্ৰেণীৰ বিশ্লেষণত সহায় কৰিছে আৰু ই লোকসকলৰ অৰ্থনৈতিক স্থিতি নিৰূপণ কৰিছে। তলত উল্লেখ কৰা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ সহায়ত লোকসকলৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থাৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ কৰা হয়।

(ক) গাইণ্ডটীয়া ভূমি স্বত্ব

(খ) বৃত্তি

গাঁওখনৰ প্ৰায় ৭৯.৩১ শতাংশ লোক দুখীয়া শ্ৰেণীৰ। প্ৰায় ১৭.২৪ শতাংশ মধ্যম স্তৰৰ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে। আনহাতে ৩.৪৪ শতাংশ লোক ধনিক শ্ৰেণীৰ। দুখীয়া লোকসকল দিন মজুৰি কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰে। তেওঁলোকৰ মাজত ভূমিহীন আৰু মধ্যমীয়া শ্ৰেণীৰ লোকো আছে।

চিত্ৰ : ৩.১ : সম্পদশালীৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

৩.৩ নিৰ্ধাৰিত সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

গাঁওখনৰ বিগত সময়ত গুৰুত্বপূৰ্ণ তথা কোনো ঐতিহাসিক ঘটনাৰলীৰ তথ্য পৰ্যালোচনাৰ বাবে এই সমীক্ষা চলোৱা হয়। সমীক্ষকৰ দলটোৱে গাঁওখনৰ মুৰব্বী, বয়োজ্যেষ্ঠ নাগৰিক আৰু কিছুমান যুৱকৰ সৈতে আলোচনা কৰি সেই সময়ৰ পৰিস্থিতি আৰু ঘটনাক্ৰমৰ সৈতে কেনেদৰে কাৰ্যব্যৱস্থা হাতত লৈছিল তথা সেই ঘটনাক্ৰমৰ পৰা তেওঁলোকৰ জীৱনত কি কি প্ৰভাৱ পৰিছিল লগতে গাঁওখনৰ বিকাশত কি অগ্ৰগতি লাভ কৰিলে, তাৰ পৰ্যালোচনা কৰে। আমাৰ এই পৰ্যালোচনাই নিম্নোক্ত তালিকাৰ বিশ্লেষণ কৰিছে।

তালিকা নং ৩.৩ সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

বছৰ	ঘটনাক্ৰম	প্ৰকৃতি/ধৰণ
স্বাধীনতাৰ পাছত	২০১৬	তীব্ৰ খৰংসদৃশ পৰিস্থিতি
	২০০৯	জে এফ এম চি গঠন হৈছিল
		ধ্বংসাত্মক
		গঠনমূলক

উৎস : ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

এই শিতানত পূৰ্বৰ ঘটনাক্ৰমৰ সকলো তথ্য সামৰি লোৱা হয়, যিবোৰে গাঁওবাসীৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাইছে।

শিক্ষা :

গাঁওবাসীয়ে গছ কটা বিষয়টোৱে এলেকাটোত বন্যপ্ৰাণী হ্ৰাস পোৱা বিষয়টোক লৈ সজাগ হোৱা দেখা যায়। দেখা গ'ল যে বন সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত গাঁওবাসী সজাগ হৈছে।

আলোচনাৰ পৰা দেখা গ'ল যে গাঁওবাসী বন সংৰক্ষণৰ বিষয়ত সজাগ আৰু ক'ব পৰা যায় যে জে এফ এম চি গঠনৰে পৰা বৃক্ষৰোপণ আঁচনিত গাঁওবাসীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰিছে।

৩.৪ ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা প্ৰণালীৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত

গাঁওখনৰ স্থানীয় লোকে ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা সন্দৰ্ভত যুগুতাই উলিওৱা তথ্যসমূহৰ পৰা সমুদায়টোৰ ঋতুভিত্তিক জীৱিকা আৰু সময়কালৰ প্ৰকৃত তথ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত স্পৰ্শকাতৰ বিষয়সমূহ সংগ্ৰহত সহায় কৰিছে। এইক্ষেত্ৰত সমূহীয়া আলোচনাত তথ্যৰ পুনৰীক্ষণত সহায় কৰিছে। এই ঋতুভিত্তিক কৰ্মৰাজি বাস্তৱ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি গাঁওবাসীয়ে নিজৰ আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নৰ অগ্ৰাধিকাৰেৰে জীৱিকাৰ পাতনি মেলিছিল। অৱশ্যে ঋতু কালৰ পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কত সাধাৰণ গ্ৰাফ তালিকা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায়। ঋতু কালৰ গোটেই পৰিক্ৰমাটোক বছৰটোৰ বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ পৰ্যালোচনাৰ বাবে এখন কেলেণ্ডাৰতো সামৰি ল'ব পৰা যায়। ঋতু কালৰ বিভিন্ন পাৰ্থক্যসমূহৰ ভিতৰত— বৰষুণৰ পৰিমাণ, কৃষি উৎপাদনৰ স্থিতি, শ্ৰমিকৰ চাহিদা, মজুৰিপ্ৰাপ্ত শ্ৰমিকৰ উপলব্ধতা, শ্ৰমিকৰ প্ৰব্ৰজন ঘটনা, ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ঘটনা, ব্যয়ৰ পৰিমাণ ইত্যাদি সামৰি ল'ব পৰা যায়। একেদৰে গাঁওখনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰ্থ-সামাজিক-সাংস্কৃতিক সময় যেনে— উৎসৱ আদিও ৰেখাচিত্ৰত অংকন কৰিব পৰা যায়।

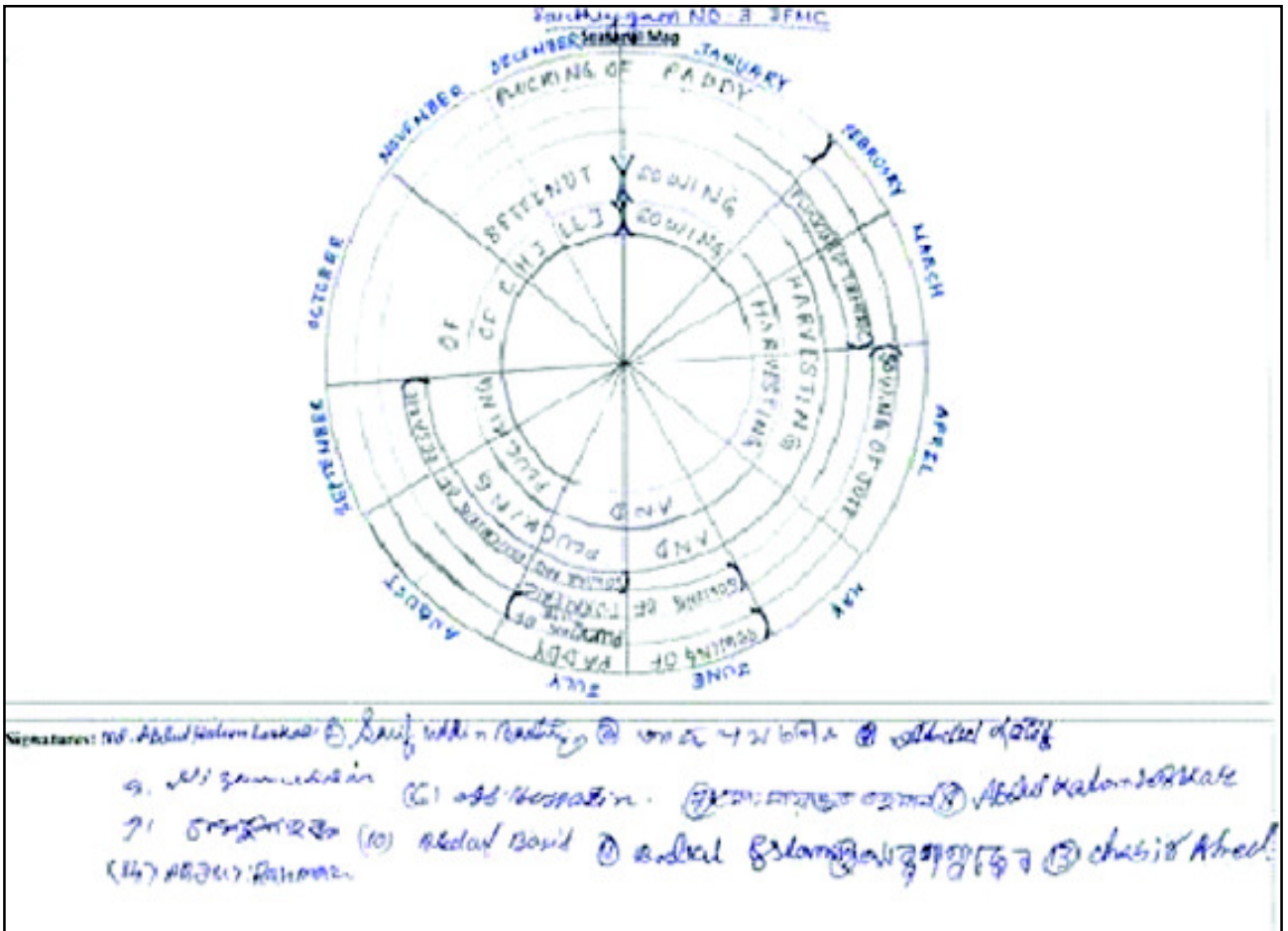
ঋতুজনিত এই আৰ্হিত ঘাইকৈ বিভিন্ন কৃষিজাত বৈশিষ্ট্যক সামৰি লোৱা হয়। এই আৰ্হি প্ৰস্তুতৰ সময়ত আমি বিভিন্ন কৃষিকৰ্ম আৰু মূলতঃ তিনিটা কৃষিজাত কৰ্মৰ সময়ক সামৰি লৈছোঁ। যাৰ ভিতৰত বছৰটোৰ বিভিন্ন খেতিৰ বীজ ৰোপণ, কটা সময় আৰু ফচল চপোৱা সময়ক সামৰি লোৱা হয়। এই ঋতুজনিত আৰ্হিৰ পৰা দেখা গৈছে যে গাঁওখনত মূলতঃ খেতি হিচাপে শালি ধান, অৰ্জুন, পংকজ, আইজং, ৰঞ্জিত, সৰিয়হ, মৰাপাট, তামোল, কল, নেমু, হালধি আদি উৎপাদিত হয়। সমীক্ষাৰ পৰা এইটোও স্পষ্ট হৈছে যে জে এফ এম চিৰ অধীনত জীৱিকাৰ অন্যান্য প্ৰধান বিকল্পসমূহৰ ভিতৰত পশুধন পালন (হাঁহ-কুকুৰা, মৌপালন, মীনপালন), নাৰ্ছাৰী, মিস্ত্ৰীৰ কাম আদি এই আৰ্হিত দেখুওৱা হৈছে যদিও ই ঋতুজনিত প্ৰকৃতিৰ নহয়।

তালিকা নং ৩.৪ ঋতুজনিত খেতিৰ (কৰ্মৰাজি) ধৰণ

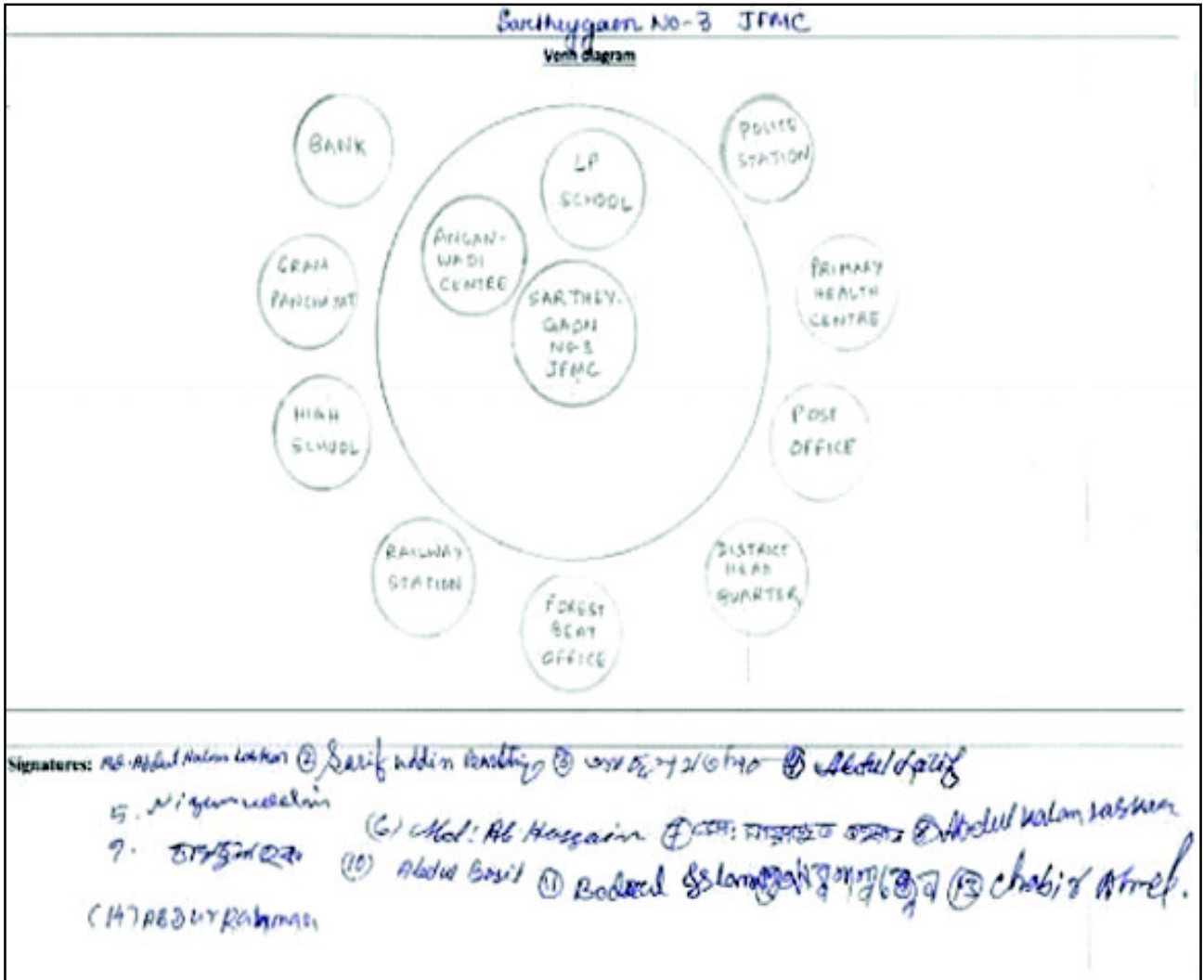
কৃষি শস্য	বীজ ৰোপণ	ফচল	শস্য চপোৱা
ধান খেতি	জুন-জুলাই	অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
মৰাপাট	এপ্ৰিল	—	জুলাই
হালধি	জুন-জুলাই	—	ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ
সৰিয়হ	ডিচেম্বৰ	—	ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ
বিনজাতীয়	জুলাই	—	আগষ্ট-ছেপ্টেম্বৰ
জলকীয়া		বছৰজুৰি	
কুঁহিয়াৰ		বছৰজুৰি	

শিক্ষা :

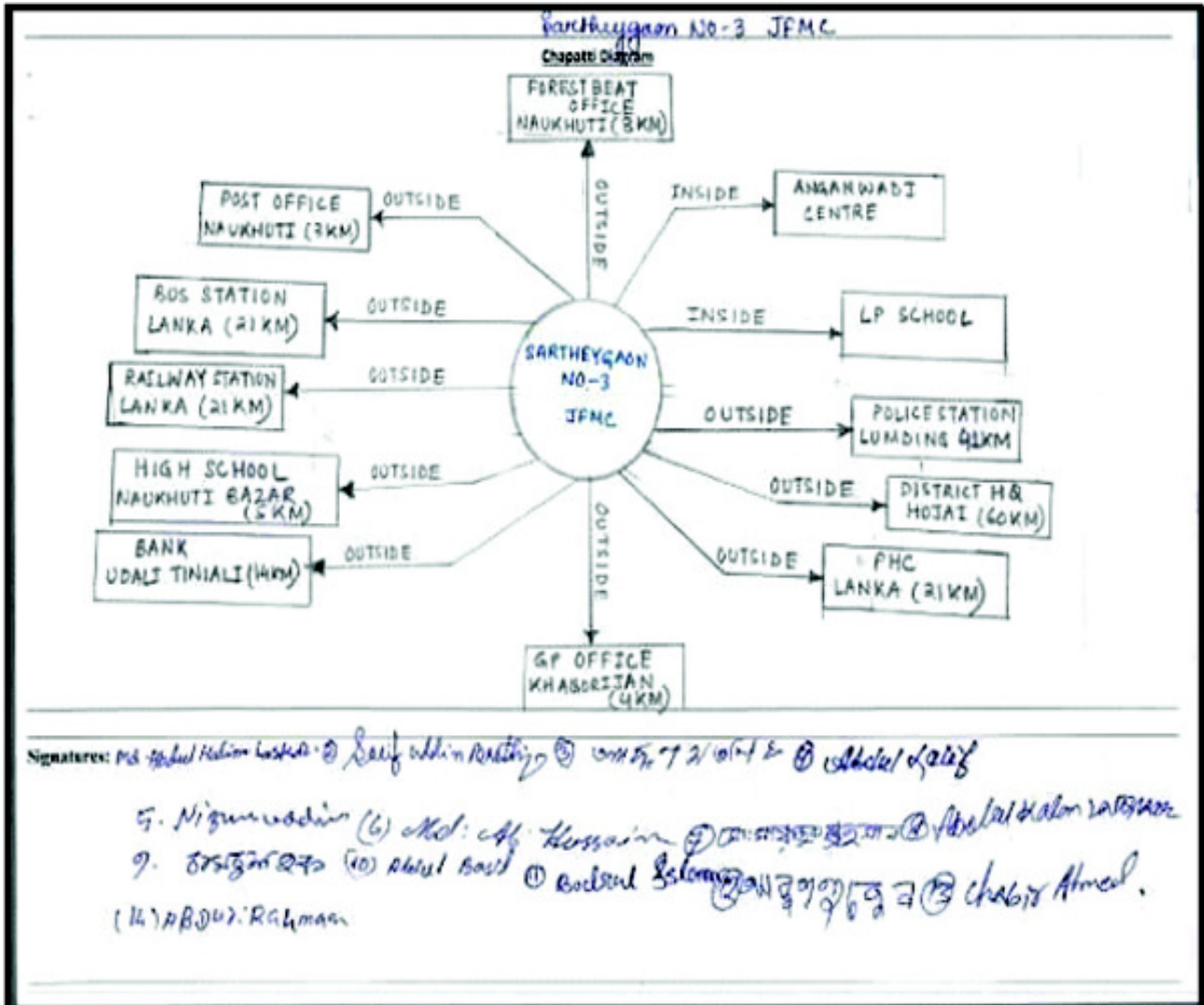
গাঁওখনত অক্টোবৰ মাহৰ পৰা মাৰ্চ মাহলৈকে পানীৰ উপলব্ধতা তেনেই কম। সেই বাবে এই সময়ছোৱাত কৃষি উৎপাদনো তেনেই সীমিত।

গাঁওবাসীয়ে প্ৰস্তুত কৰা বতৰভিত্তিক কৰ্মৰাজিৰ মানচিত্ৰ

গাঁওবাসীয়ে প্রস্তুত করা ভেনচিত্র

গাঁওবাসীয়ে প্রস্তুত করা চপাটি চিত্র

Sartheygam NO-3 JFMC

Priority Ranking of Entry Point Activity

Entry Point Activities		Community Hall	Rahmatia Shubani Muktab	Hussainia Shubani Muktab School	Larkajon Shubani Muktab School	Jamada'ia ME Madrasah													Marks	Rank
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K								
Community Hall	A	X	A	A	A	A													4	1
Rahmatia Shubani Muktab School	B		X	B	B	B													3	2
Hussainia Shubani Muktab School	C			X	C	C													2	3
Larkajon Shubani Muktab School	D				X	D													1	4
Jamada'ia ME Madrasah	E					X													0	5
	F																			
	G																			
	H																			
	I																			
	J																			
	K																			

Signatures: Mr. Abdul Kalam Laskar (1) Saifuddin Rashedi (2) ... (3) ... (4) ... (5) Nizunuddin (6) ... (7) ... (8) ... (9) ... (10) ... (11) ... (12) ... (13) ... (14) ...

গাঁওবাসীয়ে প্রস্তুত কৰা ই পি এ আৰু জীৱিকা

Santheygam NO-3 JPMC

Priority Ranking of Livelihood Activities

Livelihood Activities		Agriculture	Fishing	City Livings	Carpantry	Nunery	Masonry				Marks	Rank
		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
Agriculture	A	X	✓	✓	✓	✓	✓				5	1
Fishing	B		X	0	0	0	0				4	2
Bees Keeping	C			X	C	C	C				3	3
Carpantry	D				X	D	D				2	4
Nunery	E					X	E				1	5
Masonry	F						X				0	6
	G											
	H											
	I											

Signatures: ১) Md. Abdul Halimulakar ২) Saifuddin Dambly ৩) আব্দুল হালিম ৪) আব্দুল হালিম
 ৫) Muzummadin ৬) Md: Ab: Hossain ৭) মোঃ আব্দুল হালিম ৮) আব্দুল হালিম
 ৯) আব্দুল হালিম ১০) Abdul Basit ১১) Abdul Salam ১২) আব্দুল হালিম
 ১৩) Chabit Anol ১৪) ABUL: Rahman

গাঁওবাসীয়ে প্রস্তুত কৰা অগ্রাধিকাৰ ভিত্তিত জীৱিকাৰ কৰ্মৰাজি

অতিৰিক্ত সূচী- ৪

ফটো

পি আৰ এ অনুশীলন

সামাজিক মানচিত্র

গাঁওবাসীর সৈতে

অতিৰিক্ত সূচী- ৫

জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ তালিকা

NAME OF THE EXECUTIVE MEMBER OF 3 NO SARTHEY

SL No	Name	Father's/Husband Name	Gender	Age	Designation	Educational	Contact	Remarks
1	Md. Nizam Uddin	Abdul Hannan	Male	46	President	ix Passed	96783211102	
2	Mrs. Hazra Begum	Siraz Uddin	Female	36	Vice President	ix		
3	Md. Rahim Uddin	Abdul Manik	Male	42	Tazadar	ix	8812986437	
4	Md. Abdul Kalam Laskar	Shofiqur Rahman	Male	32	Member	Vii	8471840592	
5	Md. Roziq Uddin	Lala Uddin	Male	36	Member	Vii	9859690659	
6	Md. Monir Uddin	Mosoddor Ali	Male	36	Member	Vii	7896460240	
7	Md. Abdul Monnan	Late Arfan Ali	Male	61	Member	iv	9678174985	
8	Mrs. Sorifa Begum	Altab Hussain	Female	36	Member	ix		
9	Mrs. Hazira Begum	Sorif Uddin	Male	52	Member	X	8133087616	
10	Md. Iqbal Hussain	L. Moziz Uddin	Male	34	Member	Viii	7896710421	
11	Md. Mayazur Rahman	L. Abdul Lotif	Male	52	Member	Vii	967842913	
12	Ferida Begum	Amir Uddin	Female	27	Member	Vi		
13	Jumla Begum	Abdul Halim Laskar	Male	38	Member	Vi	8761012632	

উৎস : জে এফ এম চিৰ ৰেকৰ্ড

অতিৰিক্ত সূচী— ৬ (বেকৰ্ড- ১)

তালিকা নং- ১ : গাঁৱৰ মূল তথ্য

তালিকা নং- ১ : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য

ক্রমিক নং	জে এফ এম চিৰ নাম	প্ৰতিষ্ঠা বৰ্ষ	কাৰ্যবাহী কমিটিৰ সদস্য সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সম্পাদকৰ নাম	ভি ডি এফৰ বিভিন্ন স্থিতি	বৰঙনি প্ৰতি পৰিয়াল/প্ৰতি ব্যক্তি	সামাজিক বেছ ব্যৱহাৰ হৈছে/নাই	বিশেষ প্ৰাপ্তিৰ ওপৰত মন্তব্য	আৰ এফ অ'ৰ সফলতা- শ্ৰেণী বিভাগ (%)
১	৩নং ছাৰ্থেগাঁও	২০০৯	১৩	নিজামউদ্দিন	ধ্যানজ্যোতি হাজৰিকা	—	—	নাই	—	—

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ২ : জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা নং- ২ : প্ৰকল্প গাঁৱত জনবিন্যাসৰ স্থিতি

গাঁৱৰ নাম	আৱাসৰ সংখ্যা	এছ চি		এছ চি		অ' বি চি		সাধাৰণ		মুঠ সকলো শ্ৰেণীৰ
		পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	
৩নং ছাৰ্থেগাঁও	১৭৫	০	০	০	০	০	০	৬৫০	৫৭৫	১২২৫

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৩ : ভূমি স্বত্বাধিকাৰীৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাজিকৰণ

তালিকা- ৩ : ভূমি স্বত্বাধিকাৰীৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাজিকৰণ

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি স্বত্বাধিকাৰ হিচাপত কৃষকৰ বৰ্ণনা				
		বহল পৰিসৰৰ খেতিয়ক > ১০ হেক্টৰ	ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক ২ৰ পৰা ১০ হেক্টৰ	সাধাৰণ খেতিয়কৰ পৰিয়াল < ২ হেক্টৰ	ভূমিহীন আৱাসী	সৰ্বমুঠ
১	৩নং ছাৰ্থেগাঁও	০	০	১৭৫	০	১৭৫
	মুঠ	০	০	১৭৫	০	১৭৫

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৪ : পশুধনৰ সংখ্যা

তালিকা- ৪ : পশুধনৰ সংখ্যা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	গাঁৱৰ পশুধনৰ সংখ্যা							
		গাইগৰু	ম'হ	ছাগলী	ভেঁৰা	বলধ	উট	হাঁহ-কুকুৰা	মুঠ
১	৩নং ছাৰ্থেগাঁও	৮৭০	—	১১৬৫	—	১৬৬	—	১৪৫০	৩৬৫১

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৫ : গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি

ক্রঃ নং	আন্তঃগাঁথনি	স্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব
১	ঘাইপথ	লংকা	২১ কিঃমিঃ
২	বিদ্যুৎ	লংকা	২১ কিঃমিঃ
৩	বন্ধন গেছৰ সংযোগ	লংকা	২১ কিঃমিঃ
৪	যাতায়াত ব্যৱস্থা	লংকা	২১ কিঃমিঃ
৫	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	লংকা	২১ কিঃমিঃ
৬	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	গাঁৱৰ ভিতৰত	স্থানীয়
৭	ডাকঘৰ	ন-খুঁটি বজাৰ	৫ কিঃমিঃ
৮	বেংক	উদালি তিনিআলি	১৪ কিঃমিঃ
৯	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	গাঁৱৰ ভিতৰত (ডটা)	
১০	গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়	খাগৰিগাঁও	৪ কিঃমিঃ
১১	হাইস্কুল	ন-খুঁটি বজাৰ	৫ কিঃমিঃ
১২	আৰক্ষী চকী	ন-খুঁটি	৫ কিঃমিঃ
১৩	আৰক্ষী থানা	লামডিং	৪১ কিঃমিঃ
১৪	ফৰেষ্ট অফিচ (বীট)	ন-খুঁটি	৩ কিঃমিঃ
১৫	বাছৰ সুবিধা	লংকা	২১ কিঃমিঃ
১৬	বেল ষ্টেচন	লংকা	২১ কিঃমিঃ
১৭	মছজিদ	গাঁৱৰ ভিতৰত	
১৮	উপায়ুক্তৰ কাৰ্যালয়	হোজাই	৬০ কিঃমিঃ

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৬ : কৃষি শস্য

তালিকা- ৬ : কৃষি শস্য

শস্যৰ ধৰণ	বৰষুণৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল	
	শস্যৰ নাম	মাটিকালি (হেক্টৰ)
খাৰিফ শস্য	ধান (আইজং, পংকজ, শালি, বঞ্জিত)	৪৫.৩০
ৰবি শস্য	হালধি, সৰিয়হ, জলকীয়া, বিনজাতীয়	৮.০৭
অন্যান্য	শাক-পাচলি, ফলমূল, কুঁহিয়াৰ, মৰাপাট	১২.১৮

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ৭ : ৩নং ছাৰ্কেগাঁও জে এফ এম চিত শস্য উৎপাদনৰ প্ৰতিচ্ছবি

তালিকা-৭ : ৩নং ছাৰ্কেগাঁও জে এফ এম চিত শস্য উৎপাদনৰ প্ৰতিচ্ছবি

শস্যৰ ধৰণ	মুঠ উৎপাদন আনুমানিক (কুইণ্টল)	খেতি কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (কুইণ্টল/প্ৰতি হেক্টৰ)	কৃষি উৎপাদনৰ মাটি এলেকা (হেক্টৰ)
ধানখেতি	৭৩৬	১৫০	৪.৯০	৪৫.৩০
তৈল বীজ	৭০	১৮	৩.৮৮	৮.০৩
শাক-পাচলি	১৫০	৭০	২.১৪	১২.১৬

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ৮ : পশুখাদ্যৰ উপলব্ধতা

তালিকা নং— ৮ : জে এফ এম চিৰ অধীনত উপলব্ধ পশুখাদ্য

খাদ্যৰ ধৰণ	১ৰ পৰা ৩ মাহ	৩ৰ পৰা ৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যৰ অৱশিষ্ট		√	
গছৰ পাত	√	√	√
ঘাঁহ-বন	√	√	√
সেউজীয়া খাদ্য			√
বনাঞ্চলৰ ঘাঁহনি			√

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

তালিকা-৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

ক্ৰয় কৰাৰ বাবে	অৱস্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)
বেচনৰ দোকান	গাঁৱৰ ভিতৰত	—
সাপ্তাহিক বজাৰ	ন-খুঁটি বজাৰ	৫ কিঃমিঃ
প্ৰধান বজাৰ	লংকা চহৰ	২১ কিঃমিঃ

উৎস : ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ১০ : জলসম্পদৰ সুবিধা

তালিকা নং-১০ত গাঁওখনত উপলব্ধ জলসম্পদৰ সুবিধাৰ বিৱৰণ

জলসম্পদ	সংখ্যা	পানীৰ উপলব্ধতা	ব্যৱহাৰ
দমকল	১০	পৰ্যাপ্ত	খোৱা, গা ধোৱা
নদী (নালা)	১	ঋতুভিত্তিক	গা ধোৱা
অন্যান্য, পকী কুঁৱা	৮	পৰ্যাপ্ত	খোৱা, গা ধোৱা

উৎস : ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ১১ : ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

তালিকা নং- ১১ত ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

ইন্ধনৰ ধৰণ	নিৰ্ভৰশীল আৱাসগৃহৰ সংখ্যা	নিৰ্ভৰ হ'বলগীয়া মাহৰ সংখ্যা	সংগ্ৰহৰ উৎস (স্থানীয়ভাৱে, গাঁৱত, বনাঞ্চলত, অন্যান্য)	প্ৰধান/বিকল্প ব্যৱহাৰ
কাঠ খৰি	১৭৫টা	১২ মাহ	বনাঞ্চল	প্ৰধান ব্যৱহাৰ

উৎস : ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

জীৱিকাৰ সুযোগ পৰ্যালোচনা

তালিকা নং— ১২ কৃষি আৰু উদ্যান

তালিকা নং— ১২ত কৃষি আৰু উদ্যান ক্ষেত্ৰৰ তথ্যৰ বিৱৰণ

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
ন্যূনতম উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> কৃষি পদ্ধতিৰ উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি নগণ্যতম সাৰ আৰু কীট-পতংগ নাশক ব্যৱহাৰ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থাহীনতা কৃষিগত আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ, আধুনিক যন্ত্ৰপাতি, যেনে— পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ। উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজৰ অব্যৱহাৰ 	<ul style="list-style-type: none"> উপযুক্ত প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজন আছে। নতুন তথা আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ। বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে সাৰ আৰু কীটনাশকৰ ব্যৱহাৰ। আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ। জৈৱিক কৃষিকৰ্মৰে পৰিচয়। উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজত ব্যৱহাৰৰ বাবে কাৰ্য আঁচনি। 	<ul style="list-style-type: none"> কৃষি দক্ষতা বিকাশ আঁচনি। সাৰ, কীটনাশক, উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ। জৈৱিক কৃষিৰ প্ৰশিক্ষণ।
গুদাম আৰু উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> সংৰক্ষণৰ জ্ঞানৰ অভাৱ। বিদ্যুতৰ অভাৱত শীতল পণ্যাগাৰৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে সংৰক্ষিত কৰাৰ সুবিধা। চাহিদা বৃদ্ধি পোৱালৈকে উৎপাদিত সামগ্ৰী সংৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> আধুনিক পেকেজিঙৰ প্ৰশিক্ষণ। খাদ্য প্ৰসংস্কৰণৰ প্ৰশিক্ষণ।
বেচা-কিনা	<ul style="list-style-type: none"> বজাৰৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ যোগাযোগৰ অভাৱ, মধ্যভোগীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ সৰবৰাহৰ বাবে যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। বজাৰ বিপণনৰ বাবে জ্ঞানৰ অভাৱ, পৰম্পৰাগত বিক্ৰী ব্যৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। 	<ul style="list-style-type: none"> সামগ্ৰী সৰবৰাহৰ সুবিধাজনক যাতায়াত ব্যৱস্থাই ওচৰৰ বজাৰলৈ সামগ্ৰী কঢ়িওৱাত কৃষকক সহায় কৰে। মধ্যভোগীক আঁতৰ কৰিব পাৰিলে বজাৰত অধিক মূল্য লাভ কৰিব পাৰে। সাম্প্ৰতিক বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু বজাৰ মূল্যৰ বিষয়ে জ্ঞান আহৰণ কৰিব পাৰে। ৰপ্তানি ব্যৱস্থাৰ মাধ্যমেৰে উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰিব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> ক্ৰেতা-বিক্ৰেতাৰ মিলন বা বৈঠক। বজাৰ সম্পৰ্কীয় প্ৰশিক্ষণ।

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
চৰণীয়া পথাৰৰ অভাৱ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ প্ৰযোজ্য নহয়। 	—	—
পশু খাদ্যৰ উপলব্ধতা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ দুৰ্বল বিত্তীয় অৱস্থাৰ বাবে বজাৰৰ পৰা পশু খাদ্য ক্ৰয় কৰাত অপাৰগ। ◆ গছপাত, বনলতা আৰু শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ কেৱল ৩ৰ পৰা ৬ মাহলৈ উপলব্ধ। গোটেই বছৰজুৰি সেউজীয়া পশুখাদ্য পাবলৈ নাই। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুপালনৰ দ্বাৰা অধিক আয়ৰ সুবিধা। ◆ গাঁওবাসীয়ে সহজলভ্যভাৱে পশুখাদ্য লাভ কৰিলে বৈকল্পিক জীৱিকা হিচাপে ল'ব পাৰে। 	
পশু চিকিৎসাৰ সুবিধা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ কোনো পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰ নাই। ◆ পশুপালনৰ বাবে উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেমাৰ নিয়ন্ত্ৰণ। ◆ গাইগৰু বা পশুধনৰ জীৱনকাল বৃদ্ধি। ◆ এনে ব্যৱস্থাই গাঁওবাসীৰ মাজত সজাগতা বৃদ্ধিৰ লগতে পশুপালনত উদগনি যোগাব। 	
মৌ বজাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ উপযুক্ত বজাৰৰ অভাৱ। ◆ মৌৰ পৰা উৎপাদিত বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ বজাৰ চাহিদা সম্পৰ্কত সজাগতাৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ উপযুক্ত ব্যৱস্থা ল'লে বৃহৎ মৌ বজাৰ গঢ়ি তোলাৰ সুযোগ আছে। 	
খাদ্য প্ৰসংস্কৰণ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বিভিন্ন উৎপাদিত খাদ্য-সামগ্ৰীৰ বজাৰ চাহিদা সম্পৰ্কত অজ্ঞতা। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ আচাৰ আদিৰ দৰে সামগ্ৰীৰ প্ৰচুৰ বজাৰ চাহিদা আছে। 	

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ কম	<ul style="list-style-type: none"> ◆ কম পৰিমাণে উপলব্ধ এন ডব্লিউ এফ পি 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ সংৰক্ষিত উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ খাদ্যশস্যৰ গছ, ঔষধি গছ আদি ৰোপণ
হুস্কালীন সংগ্ৰহ	—	<ul style="list-style-type: none"> ◆ সংৰক্ষিত উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ 	—
কম মূল্য	—	—	—
মূল্য সংযোজন	<ul style="list-style-type: none"> ◆ প্ৰসংস্কৰণ উদ্যোগৰ অভাৱ ◆ প্ৰয়োজনীয় সম্পদৰ উৎসৰ অভাৱ। ◆ কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ। 	—	—

তালিকা নং— ১৫ ঋণ সুবিধা

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
ঋণগ্ৰস্ততা	◆ নাই	◆ নিকটবৰ্তী স্থানত আধুনিক বিদ্যুতীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন।	
সুদৰ হাৰ	◆ ব্যক্তিগত ঋণদাতাই উচ্চ হাৰত সুদ গ্ৰহণ কৰে।	◆ ৰাজসাহায্যযুক্ত ঋণৰ ব্যৱস্থা।	
ঋণৰ উপলব্ধতা	◆ দায়িত্ব লোৱাৰ আশংকা। ◆ প্ৰয়োজনীয় তথ্যপত্ৰৰ জ্ঞানৰ অভাৱ।	◆ ঔদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠান আৰম্ভ কৰিব পৰা যায়।	
বন্ধকীৰ সমস্যা	◆ বন্ধকী দিবলগীয়া সা-সম্পত্তিৰ উপযুক্ত তথ্যপত্ৰৰ অভাৱ।	◆ তথ্যপত্ৰ সংগ্ৰহ, প্ৰস্তুতিৰ বাবে সজাগতাৰ প্ৰয়োজন।	

List of beneficiaries of 3 NO Sarthey Gaon: J.F.M.C

Sl No.	Name	Father/ Husband Name.	Age	Sex
1	Mujibur Rahman	REBATH Ali	40	M
2	Abul Wasim	Abdul Manik	46	M
3	Sarmul Haque	Misir Ali	31	M
4	Jalal Uddin	Abdul Mathub	48	M
5	Monir Uddin	Mahmudur Ali	30	M
6	Reza Uddin	Mahmudur Ali	32	M
7	Ala Uddin	Abdul Gabur	58	M
8	Akbar Uddin	Ala Uddin	38	M
9	Jalal Uddin	Abdul Gabur	62	M
10	Amir Uddin	Mahmudur Ali	40	M
11	Abdullah Ali	Fatir Ali	62	M
12	Ali Hussain	Abdul Manik	45	M
13	Hayder Hussain	Somzidh Ali	50	M
14	Hilal Uddin	Ala Uddin	47	M
15	Ajir Rahman	Yakub Ali	61	M
16	Misbah Uddin	Yakub Ali	48	M
17	Nurul Haque	Yakub Ali	55	M
18	Abdul Mahith	Yakub Ali	48	M
19	Sarmul Rahman	Abdullah Ali	60	M
20	Yasir Ali	L. Fatir Ali	58	M
21	Luthfur Ali	L. Kuraid Ali	70	M
22	Alim Uddin	Luthfur Rahman	41	M
23	L. Mam Uddin	Luthfur Rahman	45	M
24	Nurul Haque	L. Mubur Ali	58	M
25	Mahmudur Rahman	L. Tasrur Ali	65	M
26	Abdul Gabur	Mahmudur Rahman	28	M
27	Abdul Karim	Mahmudur Rahman	30	M
28	Abdul Karim	Mahmudur Rahman	32	M
29	Mizatur Rahman	L. Tasrur Ali	62	M
30	Abdul Haque	Mizatur Rahman	36	M
31	Sirajul Haque	Mizatur Rahman	33	M
32	Tobur Rahman	L. Tasrur Ali	57	M
33	Abdul Jalil	Mahmudur Rahman	56	M
34	Abdul Baith	L. Abdul Jalil	30	M
35	Narber Alam	L. Ala Uddin	19	M
36	Sahajan Uddin	L. Akbar Ali	25	M
37	Atabur Rahman	L. Ahmedh Ali	52	M
38	Hobibur Rahman	Ahmedh Ali	50	M
39	Muhibur Rahman	Ahmedh Ali	55	M
40	Rois Uddin	L. Muhammad Ali	50	M
41	Ala Uddin	L. Muhammad Ali	75	M
42	Rabique Uddin	Ala Uddin	36	M
43	Mujibur Rahman	Nurul Haque	22	M
44	Piyar Uddin	Akaddas Ali	27	M

Md. Nizam Uddin
President
No.3 Sarthey Gaon
J.F.M.C. Development A/C

Rabimuddin
Treasurer
No.3 Sarthey Gaon
J.F.M.C. Development A/C

List of beneficiaries of 3 NO. Sarthey Gaon, J.F.M.C.

Sl No.	Name	Father/ Husband Name.	Age	Sex
45	ASODDOR ALI-	FALIR ALI-	63	M.
46	SOMZID ALI-	ASODOR ALI-	50	M.
47	ALTAF HUSAIN-	SOMZID ALI-	48	M.
48	KUTUBU RAHMAN	TOSORUH ALI-	53	M.
49	ABDUL KALIM	L. AKODDOS ALI-	35	M.
50	FIRUKAN ALI-	L. FALIR ALI-	54	M.
51	NOZIM UDDIN-	L. MOKODDOS ALI-	30	M.
52	ISLAM UDDIN-	FIRUKAN ALI-	28	M.
53	ABDUL SOLIM-	L. AKODDOS ALI-	47	M.
54	MURAKIB ALI-	FALIR ALI-	50	M.
55	MUKTAR ALI-	MURAKIB ALI-	38	M.
56	MORIS UDDIN-	MURAKIB ALI-	36	M.
57	ABDUL-MANIK	L. NIMAN ALI-	63	M.
58	MUKTAR ALI UDDIN	L. NIMAN ALI-	50	M.
59	JOSIM UDDIN-	L. ABDUL HAMMAM-	48	M.
60	HOSIN UDDIN-	L. ABDUL HAMMAM-	40	M.
61	NIZAM UDDIN	L. ABDUL HAMMAM	48	M.
62	MUMIN ALI-	ATABUR RAHMAN-	37	M.
63	ABDUL RAHMAN	ATABUR RAHMAN	39	M.
64	ABDUL KUDUS	ATABUR RAHMAN	48	M.
65	FORUZ UDDIN-	ABDUL HAMMAM-	32	M.
66	FOKRUL ISLAM-	AZIM UDDIN	36	M.
67	SORJID UDDIN-	TURAFAM ALI-	38	M.
68	AMIR UDDIN-	TURAFAM ALI-	48	M.
69	AJTAB UDDIN-	SOMOR UDDIN-	30	M.
70	ABDUL GOLJAN-	KALARAZA-	28	M.
71	ABDUL LALIF	KALARAZA-	26	M.
72	ABDUL HASAM-	KALARAZA-	24	M.
73	KALARAZA-	BODOR RAJO-	63	M.
74	SOLJOR ALI-	BODOR UDDIN-	48	M.
75	SAMSUR RAHMAN-	BODOR UDDIN-	35	M.
76	MKODDOS ALI-	KORFAM ALI-	49	M.
77	HASIM ALI-	L. ABDUL JALIL	52	M.
78	ASIK UDDIN-	L. A. JALIL-	38	M.
79	KIMIR UDDIN-	HASIM ALI-	27	M.
80	SORJID UDDIN-	L. FORZUR RAHMAN	40	M.
81	ABDUL SALAM-	MUZOMUL ALI-	52	M.
82	ABDUL WAJID	L. SOLJIDUR RAHMAN	30	M.
83	SURATUN NASSA-	L. ABDUL MOZID-	62	F.
84	BADRUL ISLAM-	ABDUL MOZID	35	M.
85	ISLAM UDDIN-	MOZID ALI-	58	M.
86	SOMS UDDIN-	MOSID ALI-	49	M.
87	MUZOMUL ALI-	L. SANU HOR ALI-	60	M.
88	TAMAL UDDIN-	SANU HOR ALI-	49	M.

Nizamuddin

President
No.3 Sarthey Gaon
J.F.M.C. Development AC

Rahimuddin

Treasurer
No.3 Sarthey Gaon
J.F.M.C.

List of beneficiaries of No. 3 Sarthey Gaon J.F.M.C

Sl No.	Name	Father/ Husband Name.	Age	Sex
89	Abdul Halim Laskon	✓ Sofiqur Rahman	48	M
90	Abdul Hashim	✓ Sofiqur Rahman	40	M
91	Abdul Gislam	Lt. A. Noor	35	M
92	Abul uddin	A. Noor	30	M
93	A. Kalam	Lt. Sofiqur Rahman	35	M
94	A. Aziz Laskon	Lt. Sofiqur Rahman	30	M
95	A. Salam	Lt. Sofiqur Rahman	27	M
96	Abdul Karim	Abdul Khadir	36	M
97	Tahira uddin		49	M
98	Abdul Malim	Abdul Rahim	32	M
99	A. Hannan	Abdul Rahim	26	M
100	Rakib Ali	" Rahim	28	M
101	Abdul - Rub	✓ Tahir Ali	55	M
102	Abdul Khadir	✓ Tahir Ali	60	M
103	Abdul Hussain	✓ Akbar Ali	40	M
104	A. Anwar	✓ Akbar Ali	45	M
105	Abdul Hossain	✓ Akbar Ali	60	M
106	Rahim uddin	A. Mamik	48	M
107	Abul Bakkar	Khalilur Rahman	49	M
108	Khalilur Gislam	✓ Jamal uddin	27	M
109	Aimul Hogue	A. Mamik	35	M
110	Masaid Ali	✓ Masaid Ali	50	M
111	Sofiq uddin	Masaid Ali	45	M
112	Mukobbia Ali	Lt. Akbar Ali	59	M
113	Masaid Rahman	✓ Letar "	55	M
114	Abul uddin	Lt. Masaid "	40	M
115	Abdul Noor	Lt. Harun Rasid	65	M
116	Maimul Hogue	Lt. Harun Rasid	60	M
117	Tahir Ali	Lt. Akaddeh Ali	60	M
118	Rafiqul Gislam	Lt. Akaddeh "	65	M
119	Shah uddin	Lt. Mubir uddin	34	M
120	Gislam uddin	Lt. Mubir uddin	30	M
121	Masaid uddin	Nazrul Hogue	37	M
122	Shah uddin	Nazrul "	32	M
123	Atabur Rahman	Lt. Maim uddin	45	M
124	Abdul Rahman	Lt. Maim uddin	32	M
125	Maim uddin	Lt. Maim uddin	40	M
126	Abdul Hogue	Lt. Sunamiya	33	M
127	Sambul Hogue	Lt. Sunamiya	46	M
128	Sifaz uddin	Lt. Maim Ali	49	M
129	Rafiq uddin	Lt. Mahomed Bax	60	M
130	Sambul uddin	Lt. Mahomed Bax	60	M
131	Abul uddin	Lt. Mahomed "	45	M

Nizamuddin
 President
 No.3 Sarthey Gaon
 J.F.M.C. Development AC

Rahimuddin
 Treasurer
 No.3 Sarthey Gaon
 J.F.M.C. Development AC

List of beneficiaries of 3NO Sartheygaon J.F.M.C

Sl No.	Name	Father/Husband Name.	Age	Sex
132	Mubassor Ali-	L. Samuhor Ali-	38	M.
133	Seraj uddin-	E. Samuhor Ali-	53	M.
134	Fokor uddin-	L. Mujomil Ali-	48	M.
135	Ali Hamad-	Mujomil Ali-	32	M.
136	M. Abdul kalik	L. Aboul bokkor-	56	M.
137	Sunahor Ali-	Aboul bokkor-	38	M.
138	Abdul kalom-	- Hasman Ali-	48	M.
139	Jomir uddin-	Aboul bokkor-	58	M.
140	Altabur Rahman-	Aboul bokkor-	60	M.
141	Abdul Monaj-	posono Ali-	80	M.
142	Abdul kalom-	posono Ali-	28	M.
143	Soruf uddin-	L. Abdul Rajak	48	M.
144	Abdul Mottlib-	Kaladon Muttli	58	M.
145	Jakbar Husam-	L. Mujir uddin-	38	M.
146	Jemal Ali-	Azizid Ali-	36	M.
147	Mosorif Ali-	Azizid Ali-	63	M.
148	Siraz uddin	Faukem Ali-	30	M.
149	Faukem Ali-	Azizid Ali-	70	M.
150	Komoz uddin-	Samuhor Ali-	49	M.
151	Abul Ali-			
152	Jakir Husam-	Abul Ali-	30	M.
153	Hobibur Rahman	Moymudchin	35	M.
154	Ala uddin-	Huyub Ali-	50	M.
155	Fokor uddin	Huyub Ali-	48	M.
156	Abdul monik	Akaddos Ali-	30	M.
157	Abul-Husam	Akaddos Ali-	29	M.
158	Abdul kalom-	Mozyad Ali-		
159	Monir uddin-	A. Rajak	30	M.
160	Abdul Mottlib-	Kaladon Muttli	55	M.
161	Abdul kaveem-	Kaladon	47	M.
162	Abdul Mottlib	Kala-Raja-	44	M.
163	Samsuddin-	Mahammedur-Raz	60	M.
164	Husyn Hamad-	Abdul Jolil-	55	M.
165	Abdul Hamud	Abdul Jolil	48	M.
166	Azmel Hok	L. Foyzur Rahman-	30	M.
167	Samar uddin-	L. Foyzur Rahman	27	M.
168	Tam uddin	Foyzur Rahman	24	M.
169	Rahim uddin-	Foyzur Rahman	30	M.
170	Abdul Rosid-	Sobibur Rahman	32	M.
171	Samsun Nahar	Nimar Ali-	35	F.
172	Abdul Hok	Nimar Ali-	38	M.
173	Kulob uddin	Formuz Ali-	65	M.
174	Abdul Sukkor-	Abdul Hasim-	49	M.
175	Abdul-Muttlib	Abdul Hasim-	46	M.

Nigam uddin

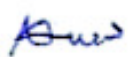

President
No.3 Sarthey Gaon
J.F.M.C. Development A/C

Rahim uddin

Treasurer
No.3 Sarthey Gaon
J.F.M.C. Development A/C

3 SARTHE GRAM, LANKA

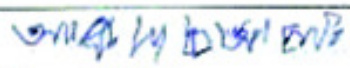

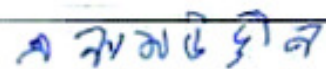
List of People Present in PRA Exercise

Sl .No.	JFMC Name	Name of Participants	Signature
		Mr. Abdul Halim Larkar.	
		Saifuddin Bakhijr	
		ශ්‍රී ජයරත්න මහේස්වරිය	ශ්‍රී ජයරත්න මහේස්වරිය
		ශ්‍රී. සමරසිංහ මහේස්වරිය	ශ්‍රී. සමරසිංහ මහේස්වරිය
		Abdul Latif	
		Nizamuddin	
		ශ්‍රී ජයරත්න මහේස්වරිය	
		Bodul Islam.	
		Abdul Basit Choudhary	
		Mr: Abi Hussain	Mr: Abi Hussain

Signature of Forest Divisional Officer.

List of People Present in PRA Exercise

Sl .No.	JFMC Name	Name of Participants	Signature
		Mr: Chabir Ahmad	
		କୋଷିକି ଶୁଭା ପ୍ରଧାନ	
		କୋଷିକି ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷା ଶ୍ରୀମତୀ	
		କୋଷିକି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର	
		Mr: Abdul Rahaman	
		କୋଷିକି ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷା ଶ୍ରୀମତୀ	
		କୋଷିକି ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ	
		କୋଷିକି ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ	
		କୋଷିକି ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ	
		କୋଷିକି ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ	

Signature of Forest Divisional Officer.

List of People Present in Awareness Programme

Sl .No.	JFMC Name	Name of Participants	Signature
1.		Mr. P. S. Srinivasan	P. S. Srinivasan
2.		Abul Kalam	Abul Kalam
3.		Abdul Mannan	A. Mannan
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Signature of Forest Divisional Officer.

8 SARTHE GARDON, LANKA

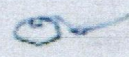
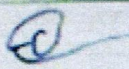

List of People Present in Awareness Programme

Sl .No.	JFMC Name	Name of Participants	Signature
1.		Mr. Abdul Halim Laskar.	Mr.
2.		Karimuddin Basit	K
3.		මහජන 216 616	මහජන 216 616
4.		Abdul Latif	Amir
5.		Nizamuddin	Nizam
6.		මහජන 216 616	U
7.		Bedat Islam.	Bedat
8.		Abdul Basit Chaudhary	Basit
9.		Mr. Ali Hussain	Mr. Ali Hussain
10.		Mr. Chabir Ahmed.	Chabir

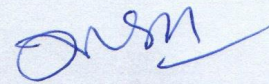
Signature of Forest Divisional Officer.

List of People Present in Awareness Programme

Sl No.	JFMC Name	Name of Participants	Signature
1.		মোঃ হুমায়ুন কবীর	
2.		মোঃ আহিমাৎ ইকবাল	
3.		মোঃ আব্দুল হক	
4.		মোঃ মোস্তাফিজ হক	
5.		Md. Sahebuddin	Md. Sahebuddin
6.		মুন্সুর রহমান	মুন্সুর রহমান
7.		মোঃ মিজানুর রহমান	মোঃ মিজানুর রহমান
8.		মোঃ মুন্সুর হক	মোঃ মুন্সুর হক
9.		মোঃ মোস্তাফিজ হক	মোঃ মোস্তাফিজ হক
10.		Abdul Kalam Lakkar	Abdul Kalam Lakkar

Signature of Forest Divisional Officer.

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai.